„Intellektuálisan lenyűgöző…
Rendkívül emberi…
Szerteágazóan spekulatív…”
Iain M. Banks

„Kim Stanley Robinson az egyik legjobb látnoki képességekkel rendelkező tudományos-fantasztikus írónk.”
Los Angeles Times

„Ha ki kellene választanom azt az írót,
aki megalapozza az ezután következő sci-fi regényekkel
szemben támasztott elvárásokat,
az Kim Stanley Robinson lenne.”
The New York Times

KIM STANLEY ROBINSON

2312

agave
könyvek

Kim Stanley Robinson: 2312

Copyright © 2012 by Kim Stanley Robinson

Hungarian translation © Farkas Veronika, 2013

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Kim Stanley Robinson: 2313, Orbit, Hachette Book Group, USA, 2013

Fordította: **Farkas Veronika**

ISBN: 978 61 5544 238 4

Agave Könyvek

Felelős kiadó: Varga Bálint, Meznerics Gergely

Borítóterv: Kirk Benshoff

A kötetet tervezte: Kuszkó Rajmund

Felelős szerkesztő: Csurgó Csaba

Szerkesztő: Héjja Edit

Korrektor: Boncz Éva

Készült: az Aduprint Kft. nyomdájában, Budapesten, 2014-ben

Felelős vezető: Tóth Béláné ügyvezető igazgató

Műfaj: science fiction

Prológus

A nap mindig éppen felkelni készül. A Merkúr olyan lassan forog, hogy sziklás felszínén akár gyalogosan is folyamatosan a hajnal előtt lehet haladni; sokan pontosan ezt is csinálják. Vannak, akik számára ez egyfajta életmóddá vált. Nagyjából nyugat felé vonulnak, mindig a gigantikusan hosszú nappal előtt járva. Egyesek egyik pontról a másikra rohannak meg-megállva, hogy ellenőrizzék a korábban fémkiválasztó metalofitákkal betelepített repedéseket, és gyorsan lekapargassák a felgyűlt arany-, volfrám- vagy urániumréteget. De a legtöbben azért vannak ott, hogy időnként egy-egy pillantást vethessenek a napfelkeltére.

A Merkúr ősöreg arca olyan leharcolt és egyenetlen, hogy a bolygó terminátora, a hajnalsáv nem más, mint a feketének és a fehérnek a hatalmas árnyjátéka – fehéren izzó magaslati pontokkal pettyezett szénfekete üregek sorából áll, amelyekben a fehér pontok addig nőnek, amíg végül az egész olyan ragyogó nem lesz, mint az olvadt üveg, és el nem kezdődik a hosszú nap. A napfénynek és az árnyékoknak ez a vegyes zónája gyakran akár harminc kilométer széles is lehet, annak ellenére, hogy sík talajnál a látóhatár alig pár kilométerre van. De a Merkúrnak csak nagyon kis részén sík a talaj. Az összes ősöreg hepehupa és magas szikla megvan még rajta azokból az időkből, amikor a bolygó elkezdett lehűlni és összemenni. Egy ilyen egyenetlen tájon a napfény képes hirtelen átugrani a keleti látóhatárról valami távoli, nyugatabbra lévő területre. Mindenkinek, aki ezen a részen jár, számításba kell vennie ezt a lehetőséget, észben kell tartania, hol és mikor következnek be a leghosszabb napfényvetődések – és hogy hol találhat leggyorsabban árnyékot, ha véletlenül arra jár, amikor ez bekövetkezik.

Vagy ha szándékosan jár arra. Mert sokan meg-megállnak útközben bizonyos sziklákon és egyes kráterek peremén, sztúpákkal, kőrakásokkal, petroglifákkal, inukszukokkal, tükrökkel, falakkal, goldsworthykkel jelzett helyeken. A napjárók ezeknél táboroznak le, majd kezdenek várakozni kelet felé nézve.

Az előttük elterülő látóhatár fekete űr a fekete sziklák felett. A szupervékony neon-argon légkörben, amelyet a kőbe csapódó napfény hoz létre, csak nagyon halvány hajnal előtti derengés tükröződik. De a napjárók tudják az időt, úgyhogy csak várnak és bámulnak… amíg…

…narancsszínű tűzdelfinek villanása a látóhatáron…

…és felkorbácsolódik a vérük. Újabb futó lobbanások következnek, lángolnak fel, alkotnak hurkokat, majd ömlenek végig szabadon az égen. Ó, te csillag, aki mindjárt rájuk veted magad! Sisakjuk plexije már be is sötétült és polarizálódott, hogy megvédje a szemüket.

A narancssárga lobogók az első megjelenési pontjuktól jobb felé és bal felé terjednek, mintha tűz ütött volna ki a látóhatáron és harapózna el északra és délre. Majd a fotoszféra egy szilánkja, a nap tényleges felszíne villan fel és marad ott, folyik szét lassan két oldalra. Az ember sisakjában lévő filterektől függően a csillag felszíne akármilyennek tűnhet a kék örvénytől a narancssárga, lüktető masszán át egészen az egyszerű, fehér korongig. A jobb és bal oldalon egyre csak terjed folyama, messzebbre, szélesebbre, mint az lehetségesnek tűnik, amíg egyértelművé nem válik az ember számára, hogy közvetlenül a nap mellett áll egy kavicson.

Ideje megfordulni és elszaladni! De a napjárók egy része lebénul – saját lábán is átbukik –, mire sikerül elszakítania magát a látványtól, és semmihez sem fogható pánikkal nyugat felé vetnie magát.

De előtte még… egy utolsó pillantás a merkúri napfelkeltére. Ami ultraibolya fényben a forróság és a még nagyobb forróság folyamatos kék vicsorgása. Elsötétített fotoszférával jobban kivehető a korona fantasztikus tánca, az összes mágneses ív és rövidre zárt kör, az éjszakába köpött égő hidrogénmasszák. De azt is lehet, hogy az ember a koronát zárja ki, és csak a nap fotoszféráját nézi, akár felnagyítva, amíg meg nem jelenik a

konvekciós cellák ezreinek táncoló csúcsa, melyek mindegyike önmagában is egy kis dühödten tomboló tűzvész, együtt pedig másodpercenként ötmillió tonna hidrogént égetnek el – és ezzel a sebességgel a csillag még négymillió évig ragyoghat. Ez a sok kis lángnyúlvány körbe rendeződve táncol a napfoltoknak nevezett kis, fekete korongok körül – a tűzviharok változó örvényei körül. Ezeknek a spirálszerű mozgásoknak van nem biológiai magyarázata is – a különböző gázok különböző sebessége, a mágneses mezők folyamatos keringése, amelyek a tűzkörök végtelen örvényeit hozzák létre –, de igazából *elevennek* tűnnek, sokkal elevenebbnek, mint az élő dolgok nagy része. Ha az ember belenéz a merkúri hajnal apokalipszisébe, elképzelhetetlennek tűnik, hogy *ne* élne. Beleüvölt az ember fülébe, *beszél* hozzá.

A legtöbb napjáró idővel kipróbálja az összes filtert, utána pedig kiválasztja a neki legjobban megfelelőt. Bizonyos filterekre vagy filtersorozatokra szinte saját vallás épül, a maga egyéni vagy közösségi szertartásaival. Nagyon könnyű elveszni ezekben a szertartásokban; miközben a napjárók ugrásra készen bámulnak, gyakran előfordul, hogy a hívők valamelyike transzba esik a látvány valamely részletétől, egy korábban soha nem látott mintázattól, valamitől a pulzálásban és az áramlásban, ami megragadja a képzeletét; és hirtelen hallhatóvá válik a tüzes csillók sistergése, vad dübörgés hangzik fel – az ember saját véréé, amely mindig ott rohan a fülében, de azokban a pillanatokban pontosan olyan a hangja, mint az égető napé. És így fordulhat elő, hogy az ember túl sokáig ott marad. Van, akinek csak megég a retinája; páran megvakulnak; egyesek konkrétan meghalnak, amikor cserbenhagyja őket a túlterhelt űrruha. Van, amikor egytucatnyi vagy még több emberből álló csoport fő meg.

Úgy gondolod, ők az ostobák lehetnek? Úgy gondolod, te soha nem követnél el ilyen hibát? Ne legyél ebben olyan biztos. Ezt tényleg elképzelni sem tudod. Semmihez sem hasonlítható, amit valaha láttál. Lehet, hogy azt hiszed, téged már megedzett az élet, hogy már semmi nem tud felizgatni, ami az elmén kívül van, olyan világlátott és kifinomult ízlésű vagy. De ebben az esetben tévedsz. Te is a nap teremtménye vagy. És ilyen

közelről nézve félelmetes szépsége bárkinek az elméjét ki tudja üríteni, bárkit transzba tud ejteni. Olyan, mintha Isten arcába nézne az ember, legalábbis ezt beszélik egyesek, és tény, hogy a naprendszerben minden élőlény a naptól kapja az energiáját, és ebben az értelemben *valóban* a nap az istenünk. A látványa képes minden gondolatot kiűzni az ember fejéből. És pontosan ezért érdekli az embereket.

Úgyhogy van okunk arra, hogy aggódjunk Swan Er Hongért, aki a legtöbb embernél hajlamosabb kipróbálni dolgokat pusztán azért, hogy kiderítse, mi történik. Ő gyakran jár napsétára, és olyankor mindig a biztonság határán táncol, és néha túl sokáig marad a napon. Jákobnak az a hatalmas lajtorjája, az a szemcsés lüktetés, a csillók áramlása… Swan szerelmes a napba. Imádattal övezi; a szobájában felállított egy oltárt Sol Invictusnak, és minden reggel, amikor a városban ébred, el szokta végezni a *prātah-samdhyā*, a napköszöntés szertartását. A tájépítészeti műveinek és performanszainak nagy részét neki szenteli, és mostanában ideje legnagyobb részét azzal tölti, hogy goldsworthyket és abramovicokat készít a tájban és a saját testén. Vagyis a nap művészete részét képezi.

De immár a vigasza is, mivel most gyászol odakint. Ha valaki most a város Terminátorának hatalmas Hajnali Fala tetején lévő korzón állna, akkor megláthatná őt délre, a látóhatár közelében. Sietnie kell. A város éppen a Hésziodosz és a Kuroszava közötti hatalmas gödör alján lévő sínszakaszon halad végig, és a távoli nyugatot nemsokára elönti majd a napfény áradata. Swannak be kellene érnie a városba, mielőtt ez bekövetkezik, mégis csak áll ott mozdulatlanul. A Hajnali Fal tetejéről olyan benyomást kelt, mint egy ezüst játékszer. Az űrruháján nagy, kerek, átlátszó sisak van. Csizmája hatalmasnak tűnik, és fekete a portól. Egy kicsi, ezüst csizmáshangya, aki ott áll és gyászol, amikor pedig a város nyugati szélén lévő felszállóplatformhoz kellene igyekeznie. A többi napjáró odakint már rohan a város felé. Vannak, akik kis kocsikon vagy kerekes igákkal húzzák maguk után készleteiket vagy akár alvó társukat. Elég szűkre szabták a visszatérésre szánt időt, mivel a város nagyon kiszámítható. Nem térhet

el a menetrendtől; a nappali hőség kitágítja a síneket, amelyre szorosan rátapad a várost szállító alváz, úgyhogy a nap hajtja nyugat felé a várost.

A visszatérő napjárók összezsúfolódnak a felszállóplatformon, amikor a város közel ér hozzá. Van, aki hetek óta vagy akár annyi hónap óta itt várakozik, amennyi egy teljes bolygófordulóhoz kell. Amikor a város odaér, zsilipkapuja kinyílik, és ők egyenesen belesétálnak.

Ez a pillanat mindjárt eljön, és Swannak is ott kellene lennie. Ennek ellenére még mindig ott áll a hegy fokán. Már többször kért retinajavítást, és rengetegszer kényszerült arra, hogy úgy fusson, mint a nyúl, ha nem akar meghalni. Most ismét ez lesz majd. Légvonalban délre áll a várostól, és a vízszintes sugarak teljesen megvilágítják, olyan, mint egy ezüstszilánk az ember látóterében. Az ember nem tud nem kiabálni, ha ilyen megfontolatlanságot lát, még akkor sem, ha úgysem ér el vele semmit. Swan, te ostoba! Alex halott – ezen már nem lehet változtatni! Fuss az életedért!

És akkor nekiindul. Az élet – az életösztön – felülkerekedik a halálon, a lány megfordul és nekiiramodik. A Merkúr gravitációját, amely szinte pontosan ugyanakkora, mint a Marsé, gyakran nevezik a sebesség tökéletes g-jének, mivel azok, akik már hozzászoktak, hatalmas ugrásokkal tudnak száguldani a talajon, rohanás közben kaszáló karokkal egyensúlyozva. Swan pontosan így szökell és hadonászik – egyszer beakad valamibe a csizmája, és egyenesen a fejére esik, majd felugrik, és ismét előreveti magát. Oda kell érnie a platformhoz, amíg a város még mellette van; a következő platform tíz kilométerre nyugatra található.

Odaér a platform lépcsőjéhez, megragadja a korlátot, felhúzza magát, és a platform túlsó végéből beugrik a félig már becsukódott kapuba.

SWAN ÉS ALEX

Amikor Alex búcsúszertartása elkezdődött, Swan éppen a Terminátor nagy, központi lépcsőjén ballagott felfelé. A város teljes népessége összegyűlt és némán ácsorgott a sugárutakon és a tereken. A városban rengeteg látogató is tartózkodott; egy konferencia kezdődött volna éppen, az, amelyet még Alex hívott össze. Ő köszöntötte az ideérkezőket pénteken; most pedig, a következő pénteken az ő temetésére gyűltek egybe. Váratlanul összeesett, és nem voltak képesek újraéleszteni. Úgyhogy most a helyiek és a vendégek egyaránt Alex népévé váltak; mind őt gyászolta.

Swan a Hajnali Fal felé vezető út felénél megállt, képtelen volt továbbmenni. Alatta háztetők, teraszok, erkélyek sora. Citromfák hatalmas agyagcserepekben. Egy íves domboldal, kicsit olyan, mint Marseilles, fehér, négyemeletes lakóházakkal, fekete, öntöttvas rácsos erkélyekkel, széles sugárutakkal és keskeny sikátorokkal, alján a zöld területre néző korzóval. És az egész tömve emberekkel, akik a szeme előtt evolválódnak, mindegyikük arca erősen egyedi, miközben ugyanakkor valamelyik típushoz tartozik – kerek olmék, baltaszerű vagy lapát formájú. Az egyik korláton három kicsi állt, olyan egy méter magasak, mindegyik feketében. Odalent, a lépcső lábánál gyülekeznek a nemrég megérkezett égett és poros napjárók. A puszta látványuktól is belehasított Swanba valami – erre az eseményre még a napjárók is eljöttek.

A lány megfordult, és lesétált a lépcsőn, magányosan kezdett bolyongani. Abban a pillanatban, hogy meghallotta a hírt, az egyedüllét vágyától hajtva kiszáguldott a városból a szabad ég alá. Most nem bírt megjelenni ott, ahol Alex hamvait szétszórják, és abban a pillanatban Mqaretet, Alex partnerét sem akarta látni. Úgyhogy ki a parkba, elvegyülni a tömegbe. Mindenki mozdulatlanul állt, felfelé nézett, szomorúnak tűnt. Egymást támogatták.

Olyan sok ember volt, aki Alexre támaszkodott. A Merkúr Oroszlánjára, a város szívére. A rendszer lelkére. Arra, aki segíti és megvédi az embert.

Voltak, akik felismerték Swant, de békén hagyták; ezt meghatóbbnak találta, mint amilyennek az esetleges részvétnyilvánításokat találta volna, arca nedves lett a könnyektől, amelyeket folyamatosan törölgetett a kezével. Ekkor valaki megállította: – Maga nem Swan Er Hong? Nem Alex volt a nagymamája?

– Ő volt mindenem. – Swan elfordult, és odébb ment. Úgy gondolta, a farm biztos kihaltabb, úgyhogy kisétált a parkból, és tovább bandukolt a fák között. A város hangszórói gyászindulót játszottak. Az egyik bokor alatt egy őz legelészte a lehullott leveleket.

Még nem ért oda egészen a farmhoz, amikor megnyílt a Hajnali Fal Nagykapuja, és napfény hasított a levegőbe a kupola alatt, létrehozva a szokásos két sárga, áttetsző sávot. Swan a sávokban kavargó örvényeket nézte, a kőport, amely besodródott, amikor megnyitották a kaput, a léghullámokon úszó és eloszló színes morzsalékot. Majd egy léggömb emelkedett fel és sodródott jobbra a fal alatti magas teraszról, alatta hintázott a kis kosár: Alex. Hogy lehet ez? A zene basszusa harciasan felharsant. Amikor a léggömb beért az egyik sárga sávba, a kosár egyetlen pukkanással szétrobbant, és Alex hamvai leszállingóztak, ki a fényből, a város levegőjébe, egyre láthatatlanabbul, ahogy egyre lejjebb értek, mint a virgaeső a sivatagban. A parkból dübörgő tapsvihar hangzott fel. Valahol pár fiatalember egy rövid ideig azt kántálta: – A-lex! A-lex! A-lex! – A taps percekig tartott, és ritmikus ütemet vett fel, amely hosszan elhúzódott. Az emberek nem akarták abbahagyni; mintha valahogy azzal jönne el a vég, az lenne az a pillanat, amikor tényleg elveszítik Swan nagyanyját. De végül abbahagyták, és megkezdték Alex utáni életüket.

Swannak fel kellett mennie, hogy csatlakozzon Alex többi családtagjához. A lány felnyögött a gondolatra, miközben a farmon sétálgatott. Végül bénultan, vakon felsétált a Nagylépcsőn, csak egyszer állt meg, hogy egy ideig azt mondogassa: „Nem, nem, nem." De ezzel úgysem ér el semmit.

Felmerült benne a kérdés, hogy vajon meddig fog tartani – úgy tűnt, mindörökké, és ettől beléhasított a fájdalom. Mi változhat, ami megváltoztathatná?

Végül összeszedte magát, és megtette az utat a családi búcsúszertartásig a Hajnali Falon. Köszönnie kellett azoknak, akik Alex szeretteinek legszűkebb köréhez tartoztak, és röviden, sután át kellett ölelnie Mqaretet, miközben állnia kellett az arckifejezése látványát. Látta a férfin, hogy nincs otthon. Ez nem volt jellemző rá, de Swan teljesen megértette, miért jár máshol. És ez igazából megkönnyebbülést okozott neki. Ha belegondol, hogy ő hogy érzi magát, majd abba, hogy Mqaret mennyivel közelebb állt Alexhez, mennyivel több időt töltött a nagyanyjával – milyen régóta voltak már együtt –, el sem tudja képzelni, mit élhet át. Vagy talán mégis. Úgyhogy Mqaret éppen egy másik valóságba meredt valamilyen másik valóságból – mintha neki akarna szívességet tenni. Így képes volt a férfit megölelni, megígérni neki, hogy később majd meglátogatja, majd elvegyülni a többiek között a Hajnali Fal legmagasabb teraszán, később pedig odasétálni a korláthoz, és lebámulni a városra és a város átlátszó gömbjéből a mögötte húzódó fekete tájra. Éppen a Kuiper-kvadránson gurultak végig, és Swan egészen a Hirosige-kráterig ellátott. Egyszer, nagyon régen elvitte Alexet a Hirosige lábához, hogy segítsen neki az egyik kőépítménye, egy sziklahullám munkálatainál, amely a japán művészet egyik leghíresebb alkotásának ihletésére készült. Rengeteg erőfeszítésükbe került kiegyensúlyozni azt a nagy sziklát, amely a hullám tajtékját jelképezte, és mint Alexszel oly gyakran, Swan addig nevetett, hogy fájni kezdett a hasa. Most meglátta a kőhullámot, amely még mindig ott volt – éppen hogy csak látszott a városból. De a hullám taraját alkotó kövek már eltűntek – talán a mellettük elhaladó város okozta rezgések miatt estek le, vagy egyszerűen csak a napfény hatására. Esetleg a hírek hallatán omlottak össze.

Swan pár nappal később meglátogatta Mqaretet a laboratóriumában. A férfi volt az egyik legnevesebb szintetikus biológus a rendszerben, és a laboratóriuma tömve volt gépekkel, tartályokkal, palackokkal és bonyolultan

csavarodó, színes diagramokat mutató képernyőkkel – az élettel a maga virulens összetettségében, amelyet bázispárról bázispárra építenek fel. Itt a semmiből teremtettek életet; ők hozták létre a Vénuszt, a Titánt és a Tritont – a mindent – átalakító baktériumok nagy részét.

De ez most nem számított. Mqaret az irodájában volt, a széken ült, és a semmibe meredt.

Majd kihúzta magát, és felnézett a lányra. – Ó, Swan… örülök, hogy látlak. Köszönöm, hogy benéztél.

– Nincs mit. Hogy vagy?

– Nem túl jól. És te?

– Rettenetesen – ismerte be Swan bűntudatosan; a legkevésbé sem szeretett volna még ő is rátenni egy lapáttal a Mqaret vállát nyomó terhekre. De ilyen időkben nincs értelme hazudozni. És a férfi amúgy is egyszerűen csak bólintott, el volt merülve a saját gondolataiban. Swan látta, hogy szinte ott sincs. Az asztalán lévő kvabusokban proteinek makettje volt, a hamisan élénk színek kibogozhatatlanul összegubancolódtak bennük. Mqaret dolgozni próbált.

– Nem mehet könnyen a munka – jegyezte meg Swan.

– Hát, nem.

Némi üres csend után a lány megkérdezte: – Te tudod, mi történt vele?

A férfi sietve megrázta a fejét, mintha ez nem számítana. – Százkilencvenegy éves volt.

– Tudom, de akkor is…

– Akkor is micsoda? Mindnyájan tönkremegyünk, Swan. Előbb vagy utóbb, de egy bizonyos ponton mindnyájan tönkremegyünk.

– Csak kíváncsi lettem volna, hogy miért.

– Ne. Nincs „miért”.

– Akkor arra, hogy mitől…

A férfi ismét megrázta a fejét. – Bármitől. Ebben az esetben egy értágulattól az agynak egy fontos részében. De olyan sok oka lehet. Az az elképesztő, hogy egyáltalán képesek vagyunk életben maradni.

Swan leült az asztal szélére. – Tudom. De… szóval, most mit fogsz tenni?

– Dolgozom.

– De az előbb azt mondtad…

A férfi a lányra pillantott a barlangjából. – Nem azt mondtam, hogy semmi értelme. Az nem lenne igaz. Először is, Alex és én hetven évet töltöttünk együtt. És amikor megismerkedtünk, én már százharminc éves voltam. Szóval ez az egyik. A másik pedig az, hogy érdekes a munkám, olyan, mint egy rejtvény. Egy hatalmas rejtvény. Megkockáztatnám, hogy talán túl nagy nekem. – Ekkor elhallgatott, és egy darabig nem tudta folytatni. Swan a vállára tette a kezét. Mqaret a tenyerébe temette az arcát. Swan csak ült mellette, és befogta a száját. A férfi megdörzsölte a szemét, majd megfogta a lány kezét.

– A halált nem tudjuk legyőzni – mondta végül. – Túl nagy falat. Túlságosan beleivódott a dolgok természetes menetébe. Gyakorlatilag a termodinamika második törvénye. Csak abban reménykedhetünk, hogy halogatnunk sikerül egy kicsit. Hátrébb zavarnunk. Ezzel meg kellene elégednünk. Nem tudom, miért nem tesszük.

– Mert ettől csak még rosszabb az egész! – jajdult fel Swan. – Minél hosszabb ideig él az ember, annál rosszabb!

A férfi megrázta a fejét, és ismét megdörzsölte a szemét. – Nem hinném, hogy ez így van. – Hosszan kifújta a levegőt. – A halál mindig rossz. De ezt csak azok érzik, akik még életben vannak, úgyhogy… – Megvonta a vállát. – Azt hiszem, te azt akarod mondani, hogy most már egyfajta hibának tűnik. Ha valaki meghal, azt kérdezzük: miért? Nem lehetett volna megakadályozni? És néha meg lehet. De…

– De ez *tényleg* hiba! – jelentette ki Swan hevesen. – A valóság hibát követett el, te viszont helyrehozod! – intett a képernyők és a kockák felé. – Ugye?

Mqaret egyszerre nevetett és sírt. – Igen! – felelte szipogva és az arcát törölgetve. – Milyen ostoba dolog. Mekkora hübrisz. Mármint a valóság megjavítása.

– De ez jó dolog – ellenkezett Swan. – Ezt te is tudod. Hetven évet nyertél általa Alexszel. És el lehet vele ütni az időt.

– Ez igaz. – A férfi mélyet sóhajtott, majd felnézett a lányra. – De… nélküle semmi nem lesz ugyanolyan.

Swan érezte, ahogyan elhagyatottság árad rajta végig ettől a ténytől. Alex volt a barátnője, a védelmezője, a tanítója, a pótnagyanyja, a nevelőanyja, mindez együtt – ugyanakkor az is ő volt, aki megnevettette. Az öröme egyik forrása. Hiánya most jeges bénultsággal tölti el, megölte benne az érzelmeket, csak a magány ürességét hagyta meg benne. A puszta néma éntudatot. Én vagyok itt. Ez a valóság. Senki nem menekülhet előle. Nem vagyok képes folytatni, muszáj folytatnom; ezen a pillanaton nem sikerült átkelniük.

Úgyhogy folytatták.

Valaki kopogtatott a laboratórium külső ajtaján. – Szabad! – kiabált ki Mqaret egy kicsit élesen.

Kinyílt az ajtó, és egy idősebb, karcsú, elegáns, szőke lófarkat és kék kabátot viselő kicsi állt benne – egy, a maga módján igazán vonzó kicsi, mint esetükben oly gyakran előfordul –, aki nagyjából derékig érhetett Swannak és Mqaretnek, és úgy nézett rájuk felfelé, mint egy langur vagy egy selyemmajom.

– Hahó, Jean – mondta Mqaret. – Swan, ez itt Jean Genette az aszteroidákról, a konferenciára érkezett. Jean Alex közeli barátja volt, továbbá a külső brigád felügyelője, és ebben a minőségében feltenne nekünk pár kérdést. Mondtam neki, hogy lehet, hogy beugrasz.

A kicsi kezét a szívére téve biccentett Swannak. – Legmélyebb részvétem a vesztesége miatt. És nemcsak azért jöttem, hogy ezt elmondjam, hanem azért is, mert vagyunk páran, akik eléggé aggódunk, Alex ugyanis központi szerepet játszott a legfontosabb projektjeink némelyikében, és a halála teljesen váratlanul ért minket. Gondoskodni szeretnénk arról, hogy ezek a projektek továbbhaladjanak a maguk útján, és az igazat megvallva, igencsak szeretnénk meggyőződni arról, hogy halála természetes okokra vezethető vissza.

– Én biztosítottam róla Jeant, hogy így van – mondta Mqaret Swannak, amikor meglátta a lány arckifejezését.

De nem úgy tűnt, mintha Genette teljesen meg lenne győzve. – Magának nem említett Alex semmit esetleges ellenségekkel, fenyegetésekkel… bármiféle veszéllyel kapcsolatban? – kérdezte a kicsi Swantól.

– Nem – felelte Swan, miközben megpróbált visszaemlékezni. – Ő nem az a fajta volt. Úgy értem, mindig nagyon optimista volt. Bízott abban, hogy elrendeződnek a dolgok.

– Tudom. Ez tényleg így volt. De pont ezért lenne könnyű emlékezni arra, ha bármi olyat mondott volna valaha, ami nem volt összhangban megszokott optimizmusával.

– Nem. Én semmi ilyesmire nem emlékszem.

– Nem hagyott magának semmilyen letétet, végrendeletet vagy ilyesmit? Esetleg egy üzenetet? Bármit, amit a halála esetén kellene felbontani?

– Nem.

– Nekünk volt vagyoni rendelkezésünk – vetette közbe Mqaret a fejét csóválva. – De semmi szokatlan nincs benne.

– Nem bánnák, ha körbenéznék egy kicsit a dolgozószobájában?

Alex dolgozószobája a Mqaret laboratóriumának túloldalánál lévő helyiség volt. A férfi bólintott, és odavezette a nyomozót. Swan követte őket, meglepetten, hogy Genette tudott Alex dolgozószobájáról, meglepetten, hogy Mqaret ilyen készségesen odavezeti, és meglepetten meg felzaklatva a feltételezett ellenségek, a „természetes okok" és az ellentétükre való utalás gondolatától. Alex halálának ügyében valami rendőrféle nyomoz? Ezt képtelen volt felfogni.

Miközben az ajtóban ült, és megpróbálta kitalálni, mit jelenthet mindez, miközben megpróbálta feldolgozni az egészet, Genette alaposan átkutatta Alex irodáját; fiókokat húzogatott ki, fájlokat töltött le, vastag pálcáját minden felület és tárgy felett végighúzta. Mqaret mindezt szenvtelenül nézte végig.

A kis nyomozó végül végzett, Swan elé állt, és kíváncsi pillantással végigmérte. Mivel Swan a padlón ült, nagyjából egy vonalban volt a tekintetük. Nagyon úgy tűnt, mintha egy újabb kérdés lenne a felügyelő

nyelve hegyén, de végül nem mondta ki. Annyival búcsúzott: – Ha eszébe jut bármi, amivel segíthet, nagyra értékelném, ha megosztaná velem.

– Természetesen – felelte Swan zavartan.

A nyomozó ezután köszönetet mondott nekik, majd távozott.

– Ez meg mi volt? – kérdezte Swan Mqarettől.

– Nem tudom – felelte Mqaret. Swan látta, hogy nagyon zaklatott. – Csak annyit tudok, hogy Alexnek rengeteg mindenben benne volt a keze. Már a kezdet kezdetétől ő volt a Mondragon-szövetség egyik vezetője, és nekik rengeteg ellenségük van. Azt tudom, hogy aggódott a rendszer valamilyen problémája miatt, de nem mondott nekem részleteket. – A laboratóriumra mutatott. – Tudta, hogy úgysem érdekelne. – Egy közönyös fintor. – Hogy megvan nekem a magam baja. Nem sokat beszéltünk munkáról.

– De… – szólalt meg Swan, utána viszont nem tudta, hogy folytassa. – Úgy értem… ellenségei? Alexnek?

Mqaret felsóhajtott. – Nem tudom. Ezeknek az ügyeknek egy részében nagy a tét. Te is tudod, hogy vannak olyan erők, amelyek szemben állnak a Mondragonnal.

– De akkor is.

– Tudom. – Kis szünet után: – *Tényleg* nem hagyott neked semmit?

– *Nem!* Miért tette volna? Úgy értem, nem számított arra, hogy meg fog halni.

– Erre nem sok ember számít. De ha aggódott a titoktartás vagy bizonyos információk biztonsága miatt, akkor szerintem téged vélhetőleg valamilyen menedékként kezelhetett volna.

– Ezt hogy érted?

– Hát, nem fordulhat elő, hogy a tudtod nélkül elhelyezett valamit a kvabusodban?

– Nem. Pauline zárt rendszer – paskolta meg Swan a füle mögötti részt. – Mostanában legnagyobbrészt kikapcsolva tartom. És Alex amúgy sem tenne ilyet. Biztos vagyok benne, hogy nem mondana semmit Pauline-nak anélkül, hogy előbb meg ne beszélné velem.

Mqaret egy újabb sóhajt eresztett meg. – Hát, nem is tudom. Amennyire ebben biztos lehetek, nálam sem hagyott semmit. Úgy értem, az Alexra vallana, ha eldugott volna valamit a tudtunkon kívül. De semmit nem vettem észre. Úgyhogy nem tudom.

Swan azt kérdezte: – A halottkém nem talált semmi szokatlant?

– Nem! – vágta rá Mqaret, de utána elgondolkozott a dolgon. – Csak egy agyi értágulatot, valószínűsíthető külső kiváltó ok nélkül, ami agyvérzést okozott. Előfordul az ilyesmi.

Swan azt kérdezte: – Ha valakinek volt valami köze az… az agyvérzés okához… azt te kétséget kizáróan meg tudnád állapítani?

Mqaret összevont szemöldökkel méregette a lányt.

Majd újabb kopogást hallottak a laboratórium külső bejáratán. Egymásra néztek, és mindketten megborzongtak egy kicsit. Mqaret megvonta a vállát; nem várt senkit.

– Szabad! – kiáltott ki ismét.

Kinyílt az ajtó, és bizonyos értelemben Genette felügyelő tökéletes ellentétének látványát tárta eléjük: egy nagyon nagydarab férfit. Csontos, zsírpárnás, húsos, gülüszemű – varangy, gőte, béka; maguk a szavak is visszataszítóak. Swan agyán egy pillanatra átfutott, hogy a hangulatfestő szavak előfordulása nagyobb gyakoriságú lehet, mint azt gondolnánk, és hogy nyelvünk madárcsicsergésként visszhangozza a körülöttünk lévő világot. Swanban volt egy kis pacsirta. *Varangy.* Egyszer látott egy varangyot egy amazóniában, amelyik egy tó szélén üldögélt, rücskös, nedves bőre csupa bronz és arany volt. Swant lenyűgözte.

– Á – szólalt meg Mqaret. – Wahram. Isten hozta a laboratóriumban. Swan, ez itt Fritz Wahram a Titánról. Ő volt Alex egyik legszorosabb munkatársa, és igazából az egyik legkedvesebb embere.

Swan, aki egy kicsit meglepődött, hogy Alexnek egy ilyen valaki lehetett az életében anélkül, hogy ő valaha is hallott volna róla, összehúzott szemöldökkel méregette a férfit.

Wahram egyfajta autista biccentésre hajtotta fejét. A szívére tette a kezét. – Nagyon sajnálom – mondta. – Alex sokat jelentett nekem és sokunknak. Szívből szerettem őt, és a közösen végzett munkánkban ő volt a létfontosságú személy, a vezető. Nem tudom, hogyan fogunk boldogulni nélküle. Ha arra gondolok, én hogyan érzem magam, szinte fel sem tudom fogni, maguk hogy érezhetnek.

– Köszönöm – felelte Mqaret. Furcsák azok a szavak, amelyeket az emberek ilyen pillanatokban szoktak mondani. Swan egyiket sem tudta kiejteni a száján.

Egy olyan ember, akit Alex kedvelt. Swan megpaskolta a bőrt a jobb füle mögött, és ezzel aktiválta a kvabust, amelyet korábban büntetésből kikapcsolt. Pauline most fel fogja őt világosítani mindenről, és mindezt csendesen teszi a jobb fülében. Swant az utóbbi időben kifejezetten idegesítette Pauline, de most hirtelen információra kezdett vágyni.

Mqaret azt kérdezte: – Szóval, mi lesz most a konferenciával?

– Egyhangúan úgy döntöttünk, hogy elhalasztjuk, és áttesszük egy másik időpontra. Most már senkinek nincs hozzá kedve. Feloszlatjuk, és később ismét egybegyűlünk, valószínűleg a Vestán.

Ó, igen: Alex nélkül már nem a Merkúr lesz a konferencia-központ. Mquret meglepődés nélkül bólintott. – Szóval maga is visszatér a Szaturnuszra.

– Igen. De még mielőtt elmennék, nagyon kíváncsi lennék arra, nem hagyott-e nekem valamit Alex. Bármilyen információt vagy adatot, bármilyen formában.

Mqaret és Swan egymásra pillantottak. – Nem – felelték egyszerre. Mqaret széttárta a kezét. – Éppen az imént kérdezte tőlünk ugyanezt Genette felügyelő.

– Ó. – A varangyember visszabámult rájuk gülüszemével. Majd Mqaret egyik asszisztense lépett a helyiségbe, hogy segítséget kérjen tőle. Mqaret szabadkozva távozott, és Swan kettesben találta magát a látogatójukkal és kérdéseivel.

Ez a varangyember roppant termetes: méretes vállak, széles mellkas, erős has. Rövid lábak. Az emberek furcsák. Most a fejét csóválja, és azt mondja mély, reszelős hangon – gyönyörű orgánummal, ezt el kellett ismernie –, igen, vartyogásszerű, de higgadt, mély, roppant kifejező hangon, amely kicsit olyan, mint a fagott, vagy a basszusszaxofon: – Annyira sajnálom, hogy ezekben a napokban kell zaklatnom. Bárcsak más körülmények között találkozhattunk volna. Nagy csodálója vagyok a tájépítészetének. Amikor meghallottam, hogy Alex rokona, megkérdeztem, nem mutatna-e be önnek. Mindenképpen el akartam mondani, mennyire tetszik a Rilke-kráternél lévő műve. Tényleg gyönyörű.

Swan megdöbbent. A Rilkénél egy kört épített Göbekli-T kövekből, ami elég modernnek tűnt annak ellenére, hogy egy tízezer évesnél is régebbi dolog ihlette. – Köszönöm – felelte. Kifinomult egy varangy, úgy tűnik. – Árulja el, miért gondolta, hogy Alex esetleg hagyott magának valami üzenetet?

– Több ügyön is dolgoztunk együtt – felelte a férfi kitérően, és állhatatos pillantása elkalandozott. Swan látta, hogy nem akar beszélni róla. Mégis eljött, hogy rákérdezzen. – És, hát, ő mindig olyan megbecsüléssel beszélt önről. Egyértelműen látszott, mennyire közel állnak egymáshoz. Szóval… ő nem szeretett a felhőben vagy bármiféle digitális formában eltárolni dolgokat… Igazából semmilyen médiumban nem szeretett semmilyen feljegyzést megőrizni a tevékenységeinkről. Ő a személyes megbeszélésben hitt.

– Tudom – felelte Swan, miközben belé hasított valami. Szinte hallotta Alex hangját: „Beszélnünk kell! Személyesen!” Az átható, kék szeme, a nevetése. Mind oda.

A nagydarab férfi észrevette rajta a változást, és kinyújtotta a kezét. – Annyira sajnálom – mondta ismét.

– Tudom – felelte Swan. Majd hozzátette: – Köszönöm.

Leült Mqaret egyik székébe, és megpróbált valami másra gondolni.

A nagydarab férfi kis idő múlva kedvesen azt dörmögte: – És most mit fog tenni?

Swan megvonta a vállát. – Nem tudom. Szerintem ismét kimegyek majd a felszínre. Az az én helyem, ahol… össze tudom magam szedni.

– Nem mutatná meg nekem?

– Mi? – kérdezte Swan.

– Igazán hálás lennék, ha kivinne oda. Esetleg megmutatná valamelyik építményét. Vagy, ha nem bánja… észrevettem, hogy a város a Tintoretto-kráter felé közeledik. Az űrsiklóm csak pár nap múlva indul, és én nagyon szeretném megnézni az ottani múzeumot. Lenne pár kérdésem, amelyekre a Földön nem lehet választ kapni.

– A Tintorettóval kapcsolatos kérdések?

– Igen.

– Hát… – Swan nem tudta, mit válaszoljon.

– Ez segítene elütni az időt – vetette fel a férfi.

– Igen. – Ez elég szemtelen megjegyzés volt ahhoz, hogy Swan ingerült legyen tőle, ugyanakkor ő tényleg olyasvalamit keresett, ami elterelheti a figyelmét, olyasvalamit, amibe a zűrzavar elcsitulása után belefoghat, de semmi nem jutott eszébe. – Hát jó, legyen.

– Nagyon szépen köszönöm.

Listák (1)

Ibsen és Imhotep; Mahler, Matisse; Murasaki, Milton, Mark Twain;

Homérosz és Holbein, összeér a peremük;

Ovidius, ami a sokkal nagyobb Puskin peremét díszíti;

Goya Szophoklészra hajolva.

Van Gogh Cervanteshez érve, Dickens mellett. Sztravinszkij és Vjásza,
Lüszipposz. Equiano, egy nyugat-afrikai rabszolgaíró,
nem az egyenlítő mellett.

Chopin és Wagner közvetlenül egymás mellett, azonos méretben.

Csehov és Michelangelo, mindkettő dupla kráterrel.

Shakespeare és Beethoven, hatalmas medencék.

Al-Dzsahiz, Al-Akhtal. Arisztoxénosz, Asvaghósa. Kuroszava, Lu Hsün,
Ma Csü-jüan. Proust és Purcell. Thoreau és Li Po,
Rúmí és Shelley, Snorri és Pigalle. Valmiki,
Whitman. Brueghel és Ives. Hawthorne és Melville.

Azt mondják, a Nemzetközi Asztronómiai Egyesület névadó bizottsága az éves találkozójuk egyik estéjén a sárga földig lerészegedett, és akkor elővették a Merkúr első fotóiból készült mozaikot, amelyet nemrég kap-

tak meg, és dartstáblának használták, miközben híres festők, szobrászok, zeneszerzők és írók nevét kiabálták oda egymásnak – elnevezték a dobónyilakat, majd beledobták őket a térképbe.
Van egy szakadék, amelyet úgy hívnak, hogy Pourquoi Pas.

SWAN ÉS WAHRAM

A város déli zárt kapuja mellett állva a megjelölt órában nem volt nehéz észrevenni a titánit. Gömb, vagy talán kocka alakban jelent meg. Éppen olyan magas volt, mint Swan, márpedig Swan sem volt éppen alacsony. Fekete haja tömött, göndör tincsekbe állt össze, mint a birka gyapja, rövidre vágva kerek feje körül.

Swan odament hozzá. – Induljunk – mondta különösebb udvariaskodás nélkül.

– Még egyszer köszönöm.

A Terminátor kezdett elkúszni a Tintoretto-állomást tartó platform mellett. A két utas egyenesen besétált egy vagonba, tucatnyi másik emberrel együtt.

A kisvasút, miután elindult, sokkal gyorsabban mozgott, mint a Terminátor, elszáguldott nyugat felé a hétköznapi vágányok mellett, és hamarosan elérte az óránkénti több száz kilométeres sebességet.

Swan a látóhatáron lévő hosszú, alacsony hegyet a Hésziodosz-kráter külső falaként azonosította. Wahram megnézte a csuklókvabusát:

– A Hésziodosz és a Sibelius között csusszanunk be – jelentette be egy kis mosollyal. Dülledt szemének barna írisze volt küllőszerű fekete és sütőtökszín csíkokkal. A csuklókvabusa arról árulkodott, hogy valószínűleg nem építettek be a fejébe kvabust, vagy ha mégis, az nem egy hisztérika, aki az egész napját el akarja rontani. Pauline mindenfélét dünnyögött Swan fülébe, és amikor Wahram felállt, hogy kinézzen a kisvasút túlsó oldalán, Swan azt suttogta: – Ne zaklass, Pauline. Ne szakíts félbe, ne tereld el a figyelmemet.

– Az argumentum ad nauseam az egyik leggyengébb retorikai eszköz – jegyezte meg Pauline.

– Maradj csendben!

Egy újabb óra elteltével már eléggé megelőzték a Terminátort, és a kisvasút odagördült a Tintoretto-kráter külső fala mellé, ahol a sínek egy alagútba vezettek, a régi lerakódásból álló falak közé.

Miközben kiszálltak a kisvasútból, az bejelentette, hogy két órájuk van, mielőtt visszatér a városba. Át a múzeum előcsarnokán, majd be egy hosszú, árkádos galériába. A kamra belső íve egy nagy, hosszú ablakkal ékes fal, amelyből kitűnően láthatják a kráter belsejét. Az egy kicsi, de meredek falú kráter, egy csinos, kerek tér a csillagok alatt.

De Swan szaturnusziját láthatóan nem érdekelte a Merkúr. A galéria külső fala felé fordulva sétálgatott, lassan haladt egyik festménytől a másikig. Mindegyik előtt megállapodott egy kicsit, és szenvtelenül megbámulta őket.

A vásznak mérete a miniatűröktől a hatalmas, egész falat beborítókig terjedt. A reneszánsz Itália palettája zsúfolt jeleneteket villantott meg a Bibliából: az Utolsó vacsorát, a Megfeszítést, a Paradicsomot, és így tovább. Ebbe némi klasszikus mitológia keveredett, beleértve magának Merkúrnak a portréját, akinek lábát stílusos aranycipő borította, hátul résekkel, amelyeken keresztül szárnyai kibújhattak. Sok tizenhatodik századi velencei személyt ábrázoló, lélegzetelállítóan élénk színű portré is helyet kapott a falakon. A legtöbb festmény maga az eredeti volt, amelyet a biztonság végett költöztettek ide; a többi pedig olyan tökéletes másolat, hogy vegyi tesztelés kellett volna ahhoz, hogy megkülönböztessék az eredetitől. Mint a Merkúr oly sok egyművészes galériája esetében, itt is abban reménykedtek, hogy sikerül idegyűjteni az összes eredetit, hogy a Földön csak másolatok maradjanak, azok kapják a rendkívül kártékony környezet – az oxidáció, a korrózió, a rozsdásodás, a lopás, a vandalizmus, a szmog, a savak, a napfény – támadásait. Itt, ezzel ellentétben, minden szabályozott – üdvös –, biztonságosabb. Legalábbis a merkúri kurátorok ezt állítják. A földiek nem mindig olyan biztosak ebben.

A varangyember nagyon lassan haladt. Közvetlenül a festmények mellett állt meg, és hosszú ideig ott is maradt, orrával néha csak pár centire a fes-

téktől. Tintoretto Paradicsoma húsz méter széles volt, és tíz méter magas – a felirat szerint ez volt a legnagyobb valaha is vászonra festett kép –, és zsúfolásig tele volt alakokkal. Wahram egészen az üres belső falig elhátrált, hogy alaposan megnézze magának, majd ismét felvette a megszokottabb helyzetét, és szinte rányomta az orrát. – Érdekes, hogy feketére festette az angyalok szárnyát – dünnyögte végül, megtörve a csendet. – Jól néz ki. És ezt nézze, látja, hogyan állnak össze ennek az angyalnak a fekete szárnyán a fehér vonalak C-H-E-R betűkké? A szó vége pedig elbújik egy redőben. Ezt akartam megnézni. Kíváncsi lennék, mit jelent.

– Valamiféle kód lehet?

A férfi nem válaszolt. Swan elgondolkozott, hogy vajon így reagál-e általában a művészetre. A varangyember továbbandalgott a következő festményhez. Lehet, hogy dúdolgatott is magában közben. Láthatóan nem érdekelte, mit váltanak ki a lányból ezek a festmények, annak ellenére, hogy tudta, hogy ő is festő. Swan egyedül barangolt tovább, az arcképeket nézegetve. A nagy tömegjelenetek túlságosan soknak bizonyultak számára, olyannak, mintha epikus filmeket zsúfoltak volna egyetlen képkockába. A portrék modelljei viszont olyan arckifejezéssel nézték, amelyet azonnal felismert. „Én mindig új vagyok, én mindig én vagyok" – ezt mondogatták nyolc évszázada. Semmi mások, csak férfiak és nők. Az egyik nő szabadon hagyta a bal mellbimbóját közvetlenül a nyaklánca alatt; a legtöbb korszakban ez merész húzásnak számított volna, idézte fel. Szinte az összes nő nagyon kis mellű volt, és széles csípőjű. Jól tápláltak voltak, nem túl sportosak; nem ők táplálták a saját gyermeküket; nem dolgoztak. Nemesek teste. A sajátosságok kialakulásának kezdete.

Tintoretto Lédája láthatóan meglehetős örömmel fogadta az őt meggyalázó hattyút, sőt, éppen megvédte egy betolakodótól. Swannak, akinek egyszer-kétszer volt már egy-egy Léda hattyúja, persze nem erőszakosan – legalábbis nem fizikai erőszakkal –, eszébe jutott, hogy a lédák némelyikének ez tetszett. Másoknak nem.

Visszatért Wahramhoz, aki újfent a Paradicsomot vizslatta, ezúttal olyan messziről, amilyen messziről csak tudta, bár kicsit oldalról. Swannak

még mindig kaotikusnak tűnt az egész. – Nagyon zsúfolt – szólalt meg. – Az alakok túlságosan szimmetrikusan helyezkednek el, és Isten és Jézus olyannak tűnnek, mint a dózsék. Igazából az egész olyan, mint egy velencei szenátusi találkozó. Lehet, hogy Tintoretto így képzelte el a paradicsomot.

– Hmm – felelte a férfi.

– Nem ért velem egyet. Magának ez tetszik.

– Nem vagyok biztos benne – felelte Wahram, és odébb sétált Swantól pár méterre.

Nem akar beszélni róla. Swan arrébb ment, hogy más velenceieket nézegessen. Számára a festészet olyasmi volt, amit elsősorban és főként csinál az ember, és csak másodsorban olyasmi, amiről beszél. A munkába olvadó megfogalmazhatatlan esztétikai reakciók – számára ezek túlságosan törékenyek voltak. Az egyik portré mérgesen nézett, a másik egy kis gúnyos mosolyt próbált elfojtani; ők is egyetértettek vele. Itt ragadt egy békaemberrel. Mqaret azt mesélte, hogy Alex mélyen tisztelte ezt az embert, de Swan kezdett kételkedni abban, hogy ez igaz lehet. Ki ez a férfi? Mi ez a férfi?

Egy csendes, előre rögzített figyelmeztetés szólalt meg a hangszóróból, ami arról tájékoztatta őket, hogy ideje, hogy a kisvasút visszavigye őket a Terminátorhoz, amely hamarosan odaér a hosszúsági fokukhoz – csakúgy, mint a nap.

– Jaj, ne! – kiáltott fel Wahram erőtlenül, amikor meghallotta a figyelmeztetést. – Még csak most kezdtük!

– Itt több mint háromszáz festmény van – közölte vele Swan. – Egy látogatással semmiképpen nem lehetne végigjárni őket. Vissza kell majd jönnie.

– Remélhetőleg – felelte a férfi. – Ezek tényleg csodálatosak. Már értem, miért nevezték Il Furiosónak. Valószínűleg mindennap dolgozott.

– Szerintem ez így van. Volt egy háza Velencében, amelyből szinte ki sem tette a lábát. Egy zárt műhely. A segédei többnyire a gyerekei voltak. – Swan ezeket az imént olvasta el az egyik táblán.

– Érdekes. – Wahram felsóhajtott, és követte Swant a kisvonathoz.

Miközben visszafelé utaztak a városba, elmentek egy csapat napjáró mellett, és a lány rájuk mutatott. Vendége abbahagyta a merengést, és odanézett.

– Szóval nekik folyamatosan mozgásban kell lenniük – nyugtázta. – Hogyan pihennek, esznek, alszanak?

– Menet közben eszünk, és a kocsikban alszunk, amelyeket a társaink húznak – magyarázta Swan. – Felváltva csináljuk, és megy tovább az egész.

Wahram furcsán nézett rá. – Szóval elnyomhatatlan ösztönzésük van a mozgásra. Látom a dolog vonzerejét.

A lány majdnem felnevetett. – Magának is szüksége lenne ilyen ösztönzésre?

– Szerintem mindenkinek. Maga szerint nem?

– Nem. Egyáltalán nem.

– De maga is csatlakozik ezekhez a vademberekhez – jegyezte meg a férfi.

– Csak azért, hogy csinálhassam. Hogy lássam a földet és a napot. Ellenőrzöm azokat a dolgokat, amelyeket én készítettem, vagy elvégzek egy kis hasadékbányászatot. Nekem nincs igazán szükségem ösztönzésre ahhoz, hogy elfoglaljam magam.

Ráébredt, hogy ez rosszul jött ki, és becsukta a száját.

– Szerencséje van – felelte Wahram. – A legtöbb embernek van.

– Úgy gondolja?

– Igen. – A férfi a napjárókra mutatott, akiket sebesen maguk mögött hagytak. – Mi történik, ha olyan akadályba ütköznek, amelyik meggátolja a nyugat felé haladást?

– Azokat el kell kerülni. Néhány helyen a sziklák tetejére vezető kis rámpákat építettek, vagy csigarendszereket, hogy gyorsabban át lehessen jutni a nehezebb terepeken. Vannak bejárt útvonalak. Néhányan bizonyos utakhoz ragaszkodnak, mások az összeset használják. Megint mások a szűz terepet szeretik. Elég gyakori a teljes kör megtétele.

– Maga csinált már olyat?

– Igen, de az nekem túl hosszú. Én általában csak egy-két hétre megyek ki.

– Értem.

Meglehetősen egyértelmű volt, hogy nem érti.

– Tudja, minket erre teremtettek – mondta Swan váratlanul. – Nomádtestünk van. Az ember és a hiéna az a két ragadozó, amelyik úgy kapja el a zsákmányát, hogy kifárasztja.

– Én is szeretek sétálni – engedett Wahram.

– Szóval, és maga? Mivel szokta elfoglalni magát?

– Gondolkozom – vágta rá a férfi.

– És az elég?

Wahram rápillantott. – Nagyon sok gondolkoznivaló van.

– De mit szokott csinálni?

– Azt hiszem, olvasok. Utazgatok. Zenét hallgatok. Képzőművészeti műalkotásokat nézegetek. – Egy kicsit elgondolkozott. – A Titán-projekten dolgozom, azt nagyon érdekesnek találom.

– És általánosságban a szaturnuszi ligával. Mqaret mesélte. Rendszerpolitika.

– Hát, igen, az én nevemet dobta ki a gép, és le kellett szolgálnom az időmet, de ennek már majdnem vége, és azt tervezem, hogy utána visszamegyek a Titánra, és visszatérek a waldómba.

– Szóval… min dolgoztak Alexszel?

A férfi dülledt szemében enyhe riadalom jelent meg. – Nos, egy részéről szerintem nem szeretné, ha beszélnék. De magával gyakran beszélgetett, és most, hogy eltávozott közülünk, felmerült bennem, hogy nem hagyott-e magának egy üzenetet. Vagy nem rendezte-e úgy a dolgokat, hogy egy kicsit a helyére állhasson, ha már nem lesz.

– Ezt hogy érti?

– Nos, sok terráriát maga tervezett, és most azok alkotják a Mondragon-szövetség gerincét. Ők talán hallgatnának magára, mivel tudják, hogy Alex egyik legközelebbi bizalmasa volt. Úgyhogy… esetleg eljöhetne velem találkozni pár emberrel.

– Mi, a Szaturnuszra?

– Igazából a Jupiterre.

– Azt nem akarom. Itt van az életem, a munkám. Eleget utazgattam a rendszerben még fiatalkoromban.

A férfi szomorúan bólintott. – És… teljesen biztos abban, hogy Alex nem hagyott magának semmit? Valamit, amit át kellene adnia nekem, ha bármi történne vele.

– Igen, biztos vagyok benne! Semmi nincs! Ő nem csinált ilyesmit.

Wahram megrázta a fejét. Csendben üldögéltek, miközben a kisvonat végigsiklott a Merkúr sötét oldalán. Észak felé néhány hegycsúcs fényesen szikrázott a felkelő nap fényétől. Majd a látóhatáron megjelent a Terminátor kupolájának teteje, akár egy átlátszó tojás héja. Ahogy a horizont fölé emelkedett, a város olyannak tűnt, mint egy hógömb vagy mint egy palackba zárt hajó – egy óceánjáró a fekete tengeren, a zöld fény buborékjába zárva. – Tintorettónak tetszett volna a városuk – jegyezte meg Wahram. – Olyannak tűnik, mint Velence.

– Nem is – felelte Swan mogorván, erősen elgondolkozva.

A TERMINÁTOR

A Terminátor éppen úgy halad végig körben a Merkúron, mint a napjárói, a bolygó forgásának sebességével mozogva, húsz hatalmas, emelt sínen, amelyek együtt tartják a levegőben és mozgatják nyugat felé a Velencénél jóval nagyobb várost. A húsz sín keskeny jegygyűrűként öleli körbe a Merkúrt a déli szélesség negyvenötödik fokának közelében maradva, de merész kitérőket téve dél és észak felé, hogy elkerüljék a bolygó hosszú, meredek lejtőit. A város óránként átlagosan öt kilométeres sebességgel halad. A város alján lévő hüvelyek olyan finom mozgásszabadsággal simulnak a sínekre, hogy a rozsdamentes acél hőtágulása mindig nyugat felé tolja a várost, a még árnyékban lévő keskenyebb sínek felé. Ennek a mozgásnak a súrlódási energiájának egy része adja a város áramellátásának nagyját.

A Hajnali Fal tetejéről, amely egy ezüstszikla a város keleti peremén, az ember az egész nyugatra elterülő várost láthatja zölden a tiszta kupola alatt. A város úgy világítja meg a sötét tájat maga körül, mint egy mozgó lámpa; a fénye nagyon feltűnő, kivéve akkor, amikor a várostól nyugatra lévő magas sziklák visszatükrözik a vízszintes napfényt a városba. Még a hajnalnak ezek az egyszerű kis tűszúrásai is legalább annyit érnek, mint a kupolában lévő mesterséges fény. Ezek közben a sziklapislogások közben semminek nincs árnyéka; a tér furcsává változik. Majd eltűnnek a tükrök, elhalványul a ragyogás. Ezek a fényváltozások nagy szerepet játszanak abban a mozgásérzetben, amelyet a Terminátorban tapasztal az ember, mivel a síneken való siklás nagyon egyenletes. A fényváltozásoktól, az enyhe dőlésszögektől tűnik úgy, mintha a város egy hajó lenne, amely egy fekete óceán hatalmas hullámain kel át, hogy a közöttük lévő szakadékban a hajó belezuhan az éjszakába, a csúcsukon pedig visszaemelkedik a nappalba.

A lassú tempójában sikló város százhetvenhét naponta megtesz egy teljes kört. Egyik fordulat a másik után, és semmi nem változik, csak maga a táj; és a táj is csak azért, mert a napjárók között ott vannak a tájépítészet művészei, akik lecsiszolják a tükörsziklákat, kifaragják a petroglifákat, felállítják az állóköveket, a dolmeneket és az inukszukokat, és olyan alakba rendezik a tömböket és a fémcsíkokat, hogy kiadják a nap olvadását. Így siklanak és gyalogolnak a Terminátor polgárai folyamatosan a világban, és alakítják át napról napra valami olyasmivé, ami jobban kifejezi a gondolataikat. Az összes város és a lakóik éppen így haladnak előre.

SWAN ÉS ALEX

Swan másnap visszatért Mqaret laboratóriumába. A férfi ismét az irodájában meredt a semmibe. Swan hirtelen ráébredt, hogy megkönnyebbülést okoz, ha valamire haragudhat.

Mqaret felkelt. – Milyen volt az utatok Wahrammal?

– Wahram lassú, udvariatlan, autista. Unalmas.

Mqaret kicsit elmosolyodott. – Ez igazából úgy hangzik, mintha érdekesnek találnád.

– Ne már.

– Nos, arról biztosíthatlak, hogy Alex érdekesnek találta. Elég gyakran beszélgetett vele. És pár alkalommal egyértelműen jelezte, hogy olyan dolgokkal foglalkoznak, amelyeket ő fontosnak tart.

Ez a megjegyzés elérte a célját, Swannak egy kicsit a torkán akadt a szó. – Papa, körülnézhetnék még egyszer a dolgozószobájában?

– Hát persze.

Swan végigment a folyosón Alex szobájáig, belépett, majd becsukta az ajtót. Odament az egyetlen ablakához, és kinézett a városra, amely csupa tető és növény volt ebből a látószögből. Körbesétált a szobában, megnézegette a dolgokat. Mqaret még semmit nem változtatott meg. Swanban felmerült a kérdés, hogy vajon fog-e, és ha igen, akkor mikor. Alex összes holmija szétszórva, mint mindig. A hiánya egyfajta jelenlét volt, és ettől Swan bensőjét ismét bánat szorította össze, és a lánynak le kellett ülnie.

Kis idő múlva felállt, és belefogott egy módszeresebb kutatómunkába. Ha Alex hagyott neki valamit, vajon hová tehette? Swannak tippje sem volt. Alex mindig is szerette offline végezni a munkáját, távol a felhőtől, feljegyzések és hangfelvételek nélkül, élőben, csak jelen időben. De ha bármi ilyesmit tett, akkor ki kellett találnia valami módszert. Őt ismerve,

lehet, hogy egy elrejtett levélféleségről van szó: például egy papírcetliről, egyenesen az íróasztala tetején.

Úgyhogy Swan végigtúrta az asztal tetején lévő kis papírkupacokat, miközben tovább gondolkozott a dolgon. Ha Alexnek volt valami információja, amelyet szeretett volna, ha Swan továbbad, úgy, hogy nem feltétlenül tudja, miről van szó… Ha rengeteg adatról van szó… akkor lehet, hogy az több lesz, mint egy papírfecni. És lehet, hogy Alex azt akarta, hogy csak Swan találhassa meg.

Járkálni kezdett a szobában, magában beszélt, és alaposan megnézte a tárgyakat. A szobát vezérlő MI tudhatja, hogy a helyiségben csak egy ember van, és a hang- és retinafelismeréssel azonosítani is tudja az illetőt.

A dolgozószobából nyílt egy kis mosdóhelyiség is, egy csappal és egy tükörrel, úgyhogy Swan belépett oda. – Itt vagyok, Alex – szólalt meg szomorúan. – Itt vagyok, ha szükséged van rám.

Belenézett a falitükörbe, majd a kis, ovális tükörbe a mosdókagyló melletti állványon. Szomorú Swan véreres szemei.

Az ovális tükör mellett kinyílt egy ékszeresdoboz: Swan hátrahőkölt, és a falnak ütközött, majd összeszedte magát. Belenézett a dobozba. Ékszeres tálca; vegyük ki; alatta három kicsi, fehér papírboríték. Mindegyiknek az volt az oldalára írva, hogy Halálom Esetén; a másik oldaluk Mqaretnek, Swannak és Wangnak az Ión volt címezve.

Swan remegő kézzel elvette a neki szántat, és feltépte. Két kicsi adatlemez esett ki belőle. Az egyik azt motyogta, hogy „Swan, Swan, Swan". Swan a füléhez emelte, fogsora összeszorult, szemébe könnyek gyűltek.

– Drága Swanom, sajnálom, hogy ezt meg kell hallgatnod – mondta Alex hangja. Pont olyan volt, mintha a lány egy szellemet hallana, úgyhogy a mellkasához kapta a kezét.

A vékony hang folytatta: – Tényleg nagyon sajnálom, mert ha ezt hallod, az azt jelenti, hogy én eltávoztam. A szobám MI-je hallott a halálomról, és tudja, hogy ki kell nyitnia ezt a dobozt, ha egyedül jössz ide. Ez volt a legjobb terv, amit ki tudtam találni. Ne haragudj, hogy így rád török, de ez fontos. Ez egyfajta biztosíték, mivel van pár dolog, amelyeket a halálom után

is folytatnom kell, és nem akarok senki másnak beszélni róluk errefelé. És a mi korunkban igazából már bármelyik pillanatban meghalhat az ember, ezért rendeztem ezt el. Ha ezt hallod, akkor szükségem van a segítségedre. Kérlek, vidd el ezt a borítékot Wangnak az Ióra, és add át neki személyesen. Wang, én és még néhányan pár nagyon fontos projekten dolgozunk együtt, és megpróbáltuk ezeket teljesen offline kezelni, amit kifejezetten nehéz megvalósítani úgy, hogy ilyen távol élünk egymástól. De te rengeteget segíthetsz nekem, ha elviszed neki ezt a borítékot. Viszont, kérlek, tartsd meg ezt az egész ügyet magadnak. Továbbá, ha hagyod, hogy Pauline elolvassa a borítékodban lévő másik csipet, utána pedig megsemmisíted a csipet, akkor az biztonsági másolatként szolgálhat. Mindkettő csak egyszer olvasható. Még ennyit sem szívesen engedélyezek. De tudom, hogy általában nem szoktad összekötni Pauline-t más kvabusokkal, és ha ez így is marad, az jót tenne a tervünknek. A többit majd Wang fogja elmagyarázni neked, továbbá Wahram a Titánról. Isten veled, Swanom. Szeretlek.

Ennyi volt. Swan megpróbálta ismét meghallgatni, de a lemez passzív maradt. A másikat Pauline membránjához, a nyaka alján lévő bőrhöz emelte. Amikor Pauline azt mondta, hogy „kész", Swan zsebre vágta a passzív lemezeket, és elment megkeresni Mqaretet.

A férfi az irodájában volt, és egy proteinnek tűnő valaminek a 3D-s ábráját bökdöste. – Nézd, mit találtam – mondta Swan. Elmesélte, mi történt.

– Az a doboz zárva volt – jegyezte meg Mqaret. – Tudtam, hogy az ékszerei vannak benne, és úgy gondoltam, előbb-utóbb megtalálom majd a kulcsait.

Üres tekintettel meredt a borítékra, láthatóan nem sietett kinyitni; talán még félt is tőle egy kicsit. Swan magára hagyta, kiment a helyiségből. – Pauline – szólalt meg, miután távozott –, elmentetted a lemez tartalmát?

– Igen.

– És mi volt rajta?

– Azt az utasítást kaptam, hogy Wang kvabusának adjam át ezt az információt az Ión.

– De mondd el nekem általánosságban, hogy mi volt rajta.

Pauline nem válaszolt, úgyhogy Swan kicsit később elkáromkodta magát, majd kikapcsolta.

Ekkor már mindkét lemez élettelen volt; Alex szelleme eltávozott. Swan ezt nem sajnálta egyértelműen. Reszketett a sokktól, amelyet Alex hangja okozott.

Visszament Mqaret irodájába. A férfi hófehér volt, szája kis csomóvá szűkült össze. Felnézett Swanra.

– Átadott neked valamit, hogy vidd el az Ióra?

– Igen. Tudod, hogy miről van szó?

– Nem. De azt tudom, hogy Alexnek volt egy csoportnyi különösen közeli társa. Wahram is közéjük tartozott, és Wang is.

– És miben törték a fejüket?

Mqaret megvonta a vállát. – Az ilyesmitől mindig is megkímélt. De azt láttam, hogy szerinte fontos dologról volt szó. Valami a Földdel kapcsolatban, azt hiszem.

Swan elgondolkozott ezen. – Ha fontos volt, és ő arra törekedett, hogy ne hagyjon nyomokat az üggyel kapcsolatban, akkor biztosan tudta, hogy a halála problémákat okozhat. Ezért hagyta itt nekünk ezeket a kis felvételeket.

– Mintha a szelleme lett volna – mondta Mqaret borzongva. – Beszélt hozzám.

– Igen – felelte Swan, aki képtelen volt ennél többet kinyögni. – Hát… azt hiszem, én elviszem a harmadik borítékot, amelyet hagyott, az Ióra, ahogy utasított.

– Jó – nyugtázta Mqaret.

– Most, hogy belegondolok, Wahram is megkért arra, hogy menjek el oda. És folyamatosan azt kérdezgette, hogy Alex nem hagyott-e neki valamit.

Mqaret bólintott. – Ő is benne volt.

– Igen. És az a felügyelő is. Úgyhogy azt hiszem, elmegyek. De szerintem nem akarok beszélni neki ezekről az üzenetekről. Alex nem mondott erről semmit.

– Már abból is kitalálhatja, hogy odamész.

– Hadd találgasson.

Mqaret ekkor együtt érzően ráhunyorított. – Neked magadnak kell megoldanod ezt a dolgot, amilyen jól csak tudod. Az is lehet, hogy közbe kell lépned, és meg is kell tenned ezt-azt, amit Alex tett volna meg.

– Hogyan lennék erre képes? Erre senki nem lenne képes.

– Ezt nem tudhatod. Pauline segíteni fog, és talán az a titánid is. És ha fel kell lépned Alex nevében… hát, neki ez tetszett volna.

– Lehet. – Swan nem volt ebben olyan biztos.

– Alexnek biztos volt egy terve. Mindig is volt neki mindenre.

Swan felsóhajtott, ismét belé hasított Alex hiánya. Ezek a kísérteties üzenetek távol álltak attól, hogy pótolják. – Hát akkor jó. Elmegyek, és meglátogatom ezt a Wangot.

– Rendben. És állj cselekvésre készen.

Swan kiderítette, hol tartózkodnak a más világokból érkezett diplomaták, és ellátogatott a teraszra, ahol a szaturnuszi delegációt szállásolták el. Amikor belépett az épület udvarára, azonnal szembetalálkozott Wahrammal, aki fejét lehajtva tárgyalt éppen a kis rendőrségi nyomozóval, Jean Genette-tel. Kettejük együttes látványa megdöbbentette Swant. Volt valami a testtartásukban, ami arra utalt, hogy jól ismerik egymást. Ránézésre összeesküvő bajtársak voltak.

Swan égő arccal lépett oda hozzájuk. – Mi ez? – követelt magyarázatot. – Nem tudtam, hogy maguk ismerik egymást.

Először egyikük sem válaszolt.

Végül a kicsi legyintett. – Fitz Wahram és én gyakran dolgozunk együtt különböző rendszerbéli problémákon. Éppen most döntöttük el, hogy meglátogatjuk egy közös ismerősünket.

– Wangot? – kérdezte Swan. – Wangot az Ión?

– Hát… igen – felelte a nyomozó, miközben furcsálló tekintettel felpillantott. – Wang a társunk, csakúgy, mint ahogy Alexé is volt. Együtt dolgoztunk.

– Mint már említettem magának – tette hozzá Wahram mély krákogással. – Amikor hazafelé jöttünk a Tintorettótól.

– Igen, igen – vágta rá Swan élesen. – Amikor megkért arra, hogy tartsak magával erre az útra, anélkül, hogy elmagyarázta volna, miért.

– Nos… – A varangyember széles arca egy kicsit zavartnak tűnt. – Ez igaz, de tudja, van okunk a diszkrécióra… – Úgy nézett le Genette-re, mintha segítségben reménykedne.

– Elmegyek – szakította félbe Swan a pillantását. – Menni akarok.

– Ó – vetett ismét Wahram egy gyors pillantást Genette-re. – Akkor jó.

Kivonatok (1)

Vegyünk egy aszteroidát, amelynek a hosszabbik tengelye legalább harminc kilométer. Bármilyenfajta megteszi – a tömör szikla, a szikla jéggel, még a jégtömbök is, bár ezek mindegyike különböző problémákat vet fel.

Illesszünk egy önműködő exkavátorszerelvényt az aszteroida egyik végére, és vájjuk ki vele az aszteroidánk belsejét a hosszabbik tengelye mentén. Hagyjunk legalább két kilométer vastag falat minden pontján, a belépési pontot leszámítva. Biztosítsuk a fal belső integritását megfelelő erősségű membránborítással.

Miközben a szerelvény kivájja a belső részt, gondoljunk arra is, hogy az eltávolított anyagok (amelyeket legjobb egy Lagrange-értékmentő felé küldeni az értékmentési díj begyűjtése végett) jelentik majd a legjobb lehetőséget a terráriumunk átpozicionálására, amennyiben más pályára akarjuk állítani. Tároljuk el a felesleges kivájt anyagot a felszínen, hogy később fel lehessen használni.

Amikor az aszteroida belseje már üreges, és csak egy üres henger maradt belőle, amelynek az átmérője legalább öt kilométer, a hossza pedig legalább tíz (de minél nagyobb, annál jobb!), az exkavátorszerelvény visszatér a bemeneti nyíláshoz, és ott átkonfigurálja magát a terrárium meghajtóegységévé. Az új világunk tömegének függvényében előfordulhat, hogy telepíteni akarunk egy tömegvezérlőt, egy antianyagos „villámlöket"-motort vagy egy Orion tolókorongot is.

A henger elülső vége után, az új terráriumunk orrába rögzítsünk egy tolóegységet a hosszabbik tengely végébe. A terráriumunk végül olyan sebességgel fog forogni, amely akkora mértékű gravitációs hatást idéz elő a henger belső felületén, hogy amikor benne vagyunk, a talajon maradunk, mint egy gravitációs mezőben. Ezt nevezik g-ekvivalensnek vagy

gekvivalensnek. A tolóegységet szabadon mozgó tengellyel rögzítsük a terrárium orrába, hogy a tolóegység ne forogjon, hanem egy helyben maradjon. Bár szinte súlytalan lesz a maga orrárbockamrájában, de a terrárium sok funkciója jobban fog menni forgás nélkül, beleértve a kikötést, a kinézést, a navigálást stb.

Lehet olyan belső cilindert építeni, amelyik szabadon forog egy nem forgó aszteroidában – ezt hívják imamalom-konfigurációnak –, és ez egyszerre adja meg a belső rész g-effektusát és a nem forgó külső részt, viszont ez a módszer drága és macerás. Nem javasolnánk, noha láttunk már jót belőle.

Amikor a tat és az orr megfelelően fel vannak szerelve és testreszabottak, és az aszteroida stabilan forog, a belső rész készen áll a terraformálásra. Kezdjük a nehézfémek és a ritkaföldfémek olyan arányú könnyed beszórásával, amilyenre a létrehozni kívánt biomhoz szükség van. Tartsuk észben, hogy nincs az a földi életközösség, amelyik olyan egyszerű hozzávalókkal indult volna, mint amilyenekkel egy aszteroidán fogjuk kezdeni a műveletet. A bioszféráknak rögtön az elejétől szükségük van a vitaminokra, úgyhogy ügyeljünk a kívánt keverék importálására, amely általában molibdént, szelént és foszfort is tartalmaz. Ezeket gyakran „füstbombaként" helyezik el a henger alakú tér tengelye mentén. Amikor ezt elvégezzük, ne mérgezzük meg magunkat!

Ezután szereljük fel a hengerünk tengelyét a terrárium naphuzalával. Ez egy világítóelem, amelyen a megvilágított rész a megválasztott sebességgel halad. A naphuzal megvilágított része általában a tatnál indítja a napot egy megfelelő ideig tartó sötétség után (amelynek során a fenti utcai lámpák csillagként szolgálnak). A huzal kivilágított része a megfelelő fényerővel ezután végighalad a tatból az orrba (vagy keletről nyugatra, ahogyan egyesek mondani szokták), általában ugyanannyi idő alatt, amennyi egy földi nap az adott biom szélességi fokán. A terráriumunk évszakai ennek megfelelően állnak be.

Ekkor be lehet tölteni a belső teret a kívánt gázkeverékkel és nyomással, amely a nyomást illetően általában valahol 500 és 1100 millibar között van,

és összetételében a földi légkörre hasonlít, talán valamivel több oxigénnel, bár ilyenkor gyorsan elharapódzik a tűz.

Utána biomasszára van szükség. A fűszertartónkban természetesen megvan az összes teremtménynek a genetikai kódja, amelyet bele akarunk foglalni a biomunkba. Általában vagy valamilyen földi életközösséget fogunk reprodukálni, vagy valami teljesen újat kikeverni, hibrid biomokat, amelyeket a legtöbben ascenzióknak hívnak a földi Ascension-sziget után, ahol az első ilyen hibrid ökoszisztéma kialakult (amelyet ha akaratlanul is, de maga Charles Darwin indított el!). A mi konkrét biomunk összes fajának elérhető a genomja, kivéve a baktériumoké, amelyek egyszerűen túl sokan vannak és genetikailag túl labilisak a kategorizáláshoz. Ezekhez a megfelelő oltóanyagot kell alkalmazni, amely általában némi iszap vagy trutymó pár tonnával a kívánt bakteriális készletből.

A baktériumok szerencsére nagyon gyorsan elszaporodnak egy olyan üres ökorésben, amink ekkor van. Hogy még vendégszeretőbbé tegyük, kaparjuk le a henger belső falát, majd zúzzuk finomra a kaparék köveit, hogy a végeredmény mérete a nagyobb kavicsoktól a homokig terjedjen. Ehető aerogéllel elkeverve ez válik a termőföldünk melegágyává. A kaparékból távolítsunk el minden jeget, csak annyit hagyjunk, hogy elolvadva nedvessé tegye a keveréket. Utána adjuk hozzá a baktériumi oltóanyagot, és növeljük a hőmérsékletet nagyjából háromszáz kelvinre. A melegágy úgy megduzzad majd, mint a kelt tészta, miközben a legkellemesebb és a legritkább anyaggá, termőfölddé változik (akik alaposabb útmutatót szeretnének a termőföld elkészítéséhez, olvassák el sikerkönyvemet, a *Mindent a termőföldről*t).

Ha bekevertük a termőföldalapot, a biomunk jó úton van. Ezen a ponton a sorrend változó lehet, annak függvényében, hogy mit akarunk elérni. De az egyértelműen igaz, hogy sok terráriumtervező valamiféle mocsárral indít, mert az a leggyorsabb módja a termőföld és a biomassza felturbózásának. Úgyhogy ha sietős a dolog, ez jó kezdet lehet.

Amikor már üzemel a meleg mocsarunk, akár édesvízből, akár sósból, jól állunk. A hengerünkben szagok és hidrológiai problémák jelennek

meg. Ekkor lehet bevezetni a hal-, kétéltű- és madárpopulációkat, és ekkor is kell, ha maximális biomassza-növekedést akarunk elérni. De itt résen kell lennünk a potenciális veszélyeket illetően: ha egyszer beindul a mocsarunk, teljesen beleszerethetünk. Ezzel nincs is semmi baj, de kissé gyakran megtörténik. Ekkor túl sok mocsárvidéki életközösségünk van, és nem elég a többiből, amelyet ki akartunk főzni ezen a helyen.

Úgyhogy ezen a ponton próbáljunk meg távolságot tartani: létesítsünk élőlények nélküli mocsarat, vagy tartsuk magunkat távol tőle a folyamatnak ebben a szakaszában. Esetleg menjünk bele egy cseremegegyezésbe, amelynek keretében a mocsaras résznél aszteroidát cserélünk valakivel, hogy a változtatás vágyával csapjunk bele a másikba, minden érzelmi kötelék nélkül az iránt, ami már ott van.

A mocsár által létrehozott izmos biomasszával ekkor szárazföldet építhetünk a kivájt anyag egy részéből, amelyet az aszteroida felszínén tároltunk el. A dombok és a hegyek nagyon jól néznek ki, és a textúrához is hozzájárulnak, úgyhogy legyünk merészek! Ez a folyamat új hidrológiába fogja irányítani a vizünket, és ez a legjobb pillanat arra, hogy új fajokat vezessünk be, továbbá hogy exportáljuk azokat, amelyekre már nincs szükségünk, és újabb terráriumoknak adjuk át őket, amelyeknek esetleg igen.

Így idővel átváltoztathatjuk a terráriumunk belsejét a 832 azonosított földi életközösség bármelyikévé, vagy elkészíthetjük egyedi tervezésű ascenziónkat (de tartsuk szem előtt, hogy sok ascenzió úgy összeesik, mint az elrontott szuflé. A sikeres ascenziónak olyan sok kulcsa van, hogy kénytelen voltam megírni róluk egy egész könyvet, a *Hogyan párosítsunk és keverjünk ki biomokat!* már kapható).

Végül rengeteg hőmérsékleti, tájépítészeti és faji beállítást el kell végeznünk, hogy megkapjuk azt a stabil végső közösséget, amelyet akarunk. Minden elképzelhető táj megvalósítható; az eredmény időnként egyszerűen lenyűgöző. Szinte az egész terep felfelé ível majd körülöttünk, mindkét oldalon a magasba emelkedik, és odafent találkozik, úgyhogy a táj úgy ölel majd magába bennünket, mint egy mestermű – a szikla belsejébe vésett goldsworthy, mint egy geóda vagy egy Fabergé-tojás.

Természetesen olyan belső tereket is létre lehet hozni, amelyek teljesen folyékonyak. Ezeknek az akváriumoknak vagy oceanáriumoknak egy része szigetcsoportokat is tartalmaz, mások csak vízből állnak, még a falaik is, amelyek néha áttetszően befagynak, úgyhogy a végén, amikor megközelítjük őket, úgy néznek ki, mint a gyémántok, vagy mint az űrben lebegő vízcseppek. Bizonyos akváriumoknak még a közepén sincs levegő.

Ami az aviáriumokat illeti, minden terrárium és a legtöbb akvárium aviárium is, amely a képességei határáig tele van zsúfolva madarakkal.

A Földön ötvenmillió-féle madárfaj létezik, a Marson húszmillió; a terráriumunkban a kettőt egyesítve mindkettőt felülmúlhatjuk.

Minden terrárium szigetként üzemel a benne lévő állatok számára. Az ascenziók hibridizációt és végső soron új fajokat hoznak létre. A hagyományosabb biomok megőrzik azokat a fajokat, amelyek a Földön szélsőségesen veszélyeztetettnek számítanak, vagy a vadonban már ki is haltak. A terráriumok egy része még úgy is néz ki, mint egy állatkert; több közülük tiszta vadmenedék; és a legtöbben szabályos élettérmintázatban keveredik a vadon az emberi terekkel a biom egésze életének maximalizálása miatt. Ezért ezek a helyek létfontosságúak az emberiség és a Föld számára. És ott vannak a mezőgazdasági terráriumok is, azok a szántóföldek, ahol immár a Föld élelmiszerkészletének nagy részét megtermelik.

Ezeket a tényeket érdemes tudatosítani és élvezni. Mi a saját örömünkre hozzuk létre kis buborékvilágainkat, úgy, ahogyan az ember egy ebédet főz meg, felépít valamit, vagy kialakít egy kertet – ugyanakkor ez új dolog a történelemben és az Accelerando szívében. Egyszerűen nem magasztalhatom túl! A kezdeti befektetések nem triviálisak, de még mindig sok gazdátlan aszteroida repked a világban.

WAHRAM ÉS SWAN

Bár kétségkívül egy egyszerű mérnöki válasz volt csupán egy mérnöki problémára, esztétikai szempontból nézve a merkúri kilövőgépezet érdekesnek tűnt. Egy maglev-cső egy csúcsára állított kúpba csavarva, amely felfelé szélesedik. A kúp csúcsát egy körbe forgó platformhoz erősítették, amely nagyjából akkora volt, mint a kúp legszélesebb része. A platform mozgása nagyon hatékonyan erősítette fel a kompok gyorsulási erejét, miközben mágnesesen fellőtték őket a csőben. Így a kompba az utasok oldalukkal a föld felé ültek be, de ahogy a jármű körbe és felfelé száguldott, a padlójuk egyértelműen a „lent" lett, majd szédítő sebességgel kilőtték őket az űrbe, olyan gyorsan, hogy ha lett volna ott légkör, akkor abban a pillanatban ropogósra sültek volna, hogy elhagyják a csövet. Ez a látvány a kikötőből végignézve olyannak tűnt, mint egyfajta antik vidámparki menet. A komp belsejéből meglehetősen komoly gyorsulásnak érződött, a kereskedelmi utakon megengedett maximumnak, ami 3,5 g, nagyon közelinek.

Swan Er Hong közvetlenül a felszállás előtt kötötte be magát a Wahram melletti ülésbe, miközben bocsánatkérően grimaszolt közhelyes késése miatt. Majd a férfi felé hajolt, hogy kinézzen a kis ablakon a szülővilágának sebesen kisebbedő kráteres látképére. A föld gyorsan ment át korongból gömbbe, amelynek egy keskeny sarlója napfényben fürdött, a domború oldala fekete volt. A Merkúr érdekes hely, de Wahram nem sajnálta, hogy távoznak; a helyiek minden képzőművészeti erőfeszítése ellenére, hogy feldíszítsék, a táj csak egy salakos klinkertégla maradt. És az az igazság, hogy még akkor is, amikor a csodálatos sikló város belsejében volt, a nyugati magasabb pontokról betükröződő váratlan villanások mindig eszébe

juttatták a napot, amely fáradhatatlanul követte őket, mindig készen arra, hogy a látóhatár fölé robbanjon, és mindent szénné égessen.

A kompjuk az Alfred Wegener terráriumot készült elkapni, amelyik olyan gyorsan mozog, hogy a járműnek egy újabb hosszú 3 g-s menetet kell majd végigcsinálnia, hogy utolérje. Ez alatt az idő alatt Wahram ággyá nyitotta szét az ülését, és elviselte a dolgot, mint mindenki más. A helyiség túloldalán Swan felnyögött, és összegömbölyödött az ágyán. Wahram megtiltotta magának, hogy azokra a tanulmányokra gondoljon, amelyeket a g-erők hatásáról írtak az emberi agyra, arra a sérülékeny masszára nézve, amely különösebb védelem nélkül van bezárva börtöne kemény falai közé. Majd a Wegener elkapta és behúzta őket egy utolsó kis löketnyi g-vel, mintha csak még jobban ki akarná hangsúlyozni a problémát.

Ezután Wahramnak és a többi utasnak hozzá kellett szokniuk a váratlan súlytalansághoz, és át kellett húzniuk magukat a kompból a terrárium dokkolójába, majd ki a folyosón, és le a széles, párnázott lépcsőkön a henger padlójára.

A Wegener belső tere meglehetősen nagy volt, körülbelül húsz kilométer hosszú, öt széles, egy g-ekvivalensre pörgetve. A belső tér legnagyobb része parkból állt, néhány elszórt, kisebb várossal leginkább az orr- és a tatrészben. A szavannák és a pampák keverékét Wahram nagyon vonzónak találta, miközben az első falu felé sétált, és a feje felett lévő földet nézte. A füves préri és az erdős foltok úgy ívelték át felette, mint egy hatalmas Sixtus-kápolna, egy olyan, amelyre Michelangelo az Éden egyik verzióját festette meg – egy szavannát, az első emberi tájat, amely valami nagyon mélyet szólít meg az emberi agyban. Bár Wahram mindig úgy érezte magát a terrárium topológiáktól, mintha egy összetekert térképben sétálgatna. Ha az ember végignézett azon a hosszúsági tengelyen, amelyen állt, a terep mindig egy hosszú, U alakú völgynek tűnt, amelyben a közelebbi fák fölé magasabb, távolabbi fák tornyosultak a völgy felé dőlve egy mindig lejtő vadon ívében, fel a függőleges oldalfalakig, mint ahogy az az U alakú gleccservölgyekben szokott előfordulni – de utána a falak továbbhaladtak

még feljebb, majd áthajoltak, és az emberi szemnek rendkívül feltűnően megtörték a függőlegességet. A felett a határ felett a táj egyszerűen az ember feje fölé kerül, tagadhatatlanul fejjel lefelé. Mint például most, amikor Wahram egy felhőn túl egy madárraj hátát pillantotta meg, amely a közvetlenül a feje felett lógó tó felett repült át.

Wahram bement az első város, a Plum Lake kis Szaturnuszházába, és kivett egy szobát. A háznak egy étterme is volt a földszinten, úgyhogy felírta magát konyhai munkára (a legegyszerűbb feladatok voltak a kedvencei), és egy zuhany után körbesétált a városban. Csinos kis hely volt, egy tóparttal és egy dombbal, a keleti végén egy vasútállomással. A vadonban vonatok szaladtak végig a többi városba. A központi tér tele volt vénusziakkal, akik valószínűleg hazafelé tartottak; legnagyobbrészt magas, széles vállú kínaiakkal, átható tekintettel és széles mosollyal. Ők a Vénusz derekán dolgoztak, mélyen a szárazjég alatt, veszélyes munkákon. Wahram is részt vett egy hasonló munkán, még otthon, a Titánon, de a Titán csak 0,14 g-s, és ez gyakran megmentette a kisebb balesetektől; a Vénusz a maga 0,9 g-jével veszedelmes benyomást keltett benne.

A város peremén egy kisebb facsoporthoz és egy kerítéshez ért. Bejelentkezett egy kis kioszkba, és elolvasta az egyik emléktáblán, hogy újdonsült ismerőse, Swan Er Hong tervezte az itteni biomot körülbelül hetven évvel korábban. Ez meglepte; hallotta, hogy a lány korábban terráriumtervező volt, de Swan nem tanúsított érdeklődést a Wegener iránt, amikor megérkeztek.

Wahram kivett a dobozból egy kis kábítópisztolyt, bedugta a kabátzsebébe, majd kisétált a kapun a vadonba. Felsétált a terep íve mentén. A föld vastag, fekete termőtalaj volt, vegyes, tanzániai-argentin eredetű, legalábbis ezt olvasta a kioszkban. A széles koronájú akácfák sorának törzsén elefántrongálás látszott. A közvetlenül odafent lévő fakoronák olyannak tűntek, mint a zuzmók kerek buckái. Magas fűcsomók takarták el a kilátást Wahram közvetlen környezetén túl; az ember többet láthatott onnan, ahol a park felívelt a közeli fák teteje fölé. Wahram bal oldalán, a fák felett egy kis sziklameredély jó kilátónak tűnt; persze ez egy pumában

vagy hiénában is felmerülhetett, úgyhogy a férfi óvatosan közelítette meg a magaslati pontot.

A legtöbb állat tart az emberektől, de ő senkit nem akart meglepni. Az izgalomhoz nincs szükség veszélyre, mondogatta neki az anyja régen. „Az dekadens lenne, és én nem szeretem a dekadenciát!" A többi szülője nem volt ilyen előítéletes, talán abból kiindulva, hogy a Szaturnuszon élve a veszéllyel kapcsolatos nézeteik esetleg torzak lehetnek. De az anyja határozott nézeteket vallott, és Wahram nem volt dekadens; folyamatosan megdöbbentették az újdonságok, és most dobogott egy kicsit a szíve.

De a szikla üres volt. A köveket tényleg zuzmó borította, mintha féldrágakövekkel fújták volna be, sárgával, vörössel és halványzölddel. Wahram leguggolt egy hasadékba, és körbenézett.

Alatta a fűcsomók között egy anyapárduc és két kölyke bújt meg. Az anya figyelme néhány pampagazellára koncentrálódott a távolban. Wahram elgondolkozott azon, hogy a pampagazellák vajon mit gondolnak a párducokról – hogy Dél-Amerikában voltak-e ilyen gyors ragadozók. Ez nem tűnt valószínűnek. Szerencsésnek érezte magát, amiért éber párducokat lát, mert azok mintha mindig aludnának. Úgy tűnt, az anya a vadászatra próbálja megtanítani a kölyköket; az egyiket lenyomta a mellső mancsával, hogy lelapuljon. A szimmetrikus szél lefelé süvített balról, úgyhogy Wahram szélárnyékban volt a nagymacskáktól; nem fogják kiszagolni. Legalábbis így gondolta, noha igazából sok állat érzékszervei olyan élesek, hogy az emberek süketnémának tűnnek mellettük.

Letelepedett, hogy tovább nézze őket. A még mindig lefogott kölykök értetlennek tűntek, mintha fel sem tudnák fogni a tanulás fogalmát. Még mindig egymás felé kaptak, mintha játszani akarnának. Az agynövekedés csúcspontja egyben a játékosság csúcspontja is.

Szélirányban voltak a gazellákhoz képest, akik nem tűntek feszültnek, és feléjük közeledtek. Az anyapárduc leguggolt a fűben, és immár a kölykei is utánozták, a farkuk irányíthatatlanul csapkodott.

Majd az anya fűcsomókat szétrobbantva egyszerre eltűnt, a kölykök pedig a nyomába eredtek. A gazellák hatalmas, hegyes ugrásokkal vetet-

ték előre magukat, otthagyva a párducot a porban; de utána meg kellett kerülniük néhány fát, mire az anyapárduc utolérte az egyik csapat utolsó példányát, és szőrgomolyagot alkotva vele rávetette magát, amiből végül ő bontakozott ki a gazella tetején, fogát a zsákmány gerincénél a nyakába vájta, és úgy tartotta. A gazella egy kicsit még megvonaglott, majd mozdulatlanná vált. A vér látványa a szokásos vörös döbbenetet váltotta ki. A kölykök későn érkeztek, és Wahramban felmerült a kérdés, hogy tanultak-e egyáltalán bármit is azonkívül, hogy ha felnőnek, gyorsan kell majd futniuk.

Azon kapta magát, hogy áll. És amikor balra kapta a fejét valami mozgásra, meglátott egy másik embert: Swant. Meglepetten odaintett neki, a lány pedig megemelte az állát, miközben tovább nézte a párduc zsákmányejtését. Az anya ekkor éppen azt tanította a kölykeinek, hogyan egyenek meg egy gazellát, nem mintha azoknak sok útmutatásra lett volna szükségük ezen a téren. Wahram végignézett a tájon. A naphuzal megvilágított része immár elöl járt, a terrárium orr-részénél, a fénye naplementés árnyalatokban szivárgott hátra. Fűcsomók tömege hullámzott a szélben. Olyan érzés volt, mint egy ősi pillanat.

Swan odasétált hozzá, és felmászott a sziklára. Egy kicsit kínosnak ígérkezett, hogy egyedül találnak rá idekint, amit bizonyos parkokban nem is engedélyeznek, és általánosságban véve nem tartják illendőnek. De persze a lány is itt volt.

Wahram biccentéssel üdvözölte, távolságtartóan, de nem barátságtalanul. – Szokatlan szerencse ilyesmit látni – jegyezte meg, amikor Swan közelebb ért.

– Igen – felelte a lány. – Egyedül van idekint?

– Igen. És maga?

– Egyedül, igen. – A lány kíváncsian méregette. – Be kell ismerjem, meglep, hogy itt találom. Nem tudtam, hogy szereti az ilyesmit.

– A Merkúr nem igazán az a hely, ahol ez kiderülhetne.

Swan a nagymacskákra mutatott. – Nem fél?

– Úgy tapasztaltam, tartanak az emberektől.

– Hát igen, de ha éhesek…

– De hát soha nem azok, pont erről van szó. Annyi könnyen elejthető zsákmány van.

– Ez igaz. De ha még soha nem találkoztak emberrel, akkor azt fogják hinni magáról, hogy csak egy majom. Kétségkívül nagyon ízletes. Igazi csemege. Hallottam már ilyesmiről. Ezek nem tapasztaltak olyasmit, hogy vadásznának rájuk.

– Tisztában vagyok azzal, hogy zsákmánnyá is válhatunk – felelte Wahram. – Van nálam egy kis altatópisztoly, a biztonság kedvéért. Magánál nincs?

– Nincs – ismerte be Swan kis hallgatás után. – Úgy értem, néha van, de leginkább csak azért, hogy ne kelljen zárkában töltenem az éjszakát.

– Tényleg?

A lány oldalra billentette a fejét, mintha egy fülében szóló hangot hallgatna. Alex mesélte Wahramnak, hogy beépíttetett egy kvabust, még régen, amikor ez divat volt. – Ha már az evésnél tartunk – szólalt meg –, nem kellene keresnünk valamit?

– Örömmel.

Visszatértek a kerítéshez. Amikor odaértek, egy kis csoportot találtak a kioszknál; az emberek meglátták Swant, és köré gyülekezve örömmel üdvözölték. – Mi a véleménye? – kérdezgették. – Hogy tetszik most, hogy már felnőtt?

– Jól néz ki – nyugtatta meg őket a lány. – Láttuk, amint egy párduc elkap egy pampagazellát. Ami azt illeti, úgy láttam, mintha egy kicsit sok lenne a gazella, ezzel mi a helyzet?

A csoport egyik tagja azt felelte erre, hogy azért sok a gazella, mert még mindig kevés a nagymacska, és Swan feltett még egy-két kérdést ezzel kapcsolatban. Wahram azt szűrte le, hogy a ragadozó-zsákmányállat arányok a szinuszgörbe mentén emelkednek és süllyednek egymáshoz képest, és a ragadozók egy negyed ciklussal követik a zsákmányállatokat; de további komplikációk is akadtak, amelyek elmondását Wahram nem tudta követni annyiból, amennyit megemlítettek róluk.

Amikor Swan végzett a beszélgetéssel, visszavezette Wahramot az úton a városba.

– Szóval ők tudják, hogy maga tervezte ezt a terráriumot – jegyezte meg Wahram menet közben.

– Igen. Csodálkozom, hogy bárki emlékszik még rá. Én magam is alig.

– Szóval maga ökológus volt?

– Tervező. Már rég volt. Az igazat megvallva, nagyon sok minden nem tetszik abból, amit csináltam. Ezek az ascenziók már túlzások. Minden terráriumra szükségünk van ahhoz, hogy megmentsük a földön már kihalt fajokat. Nem tudom, mit képzeltem magamról. De ezt nem árulnám el azoknak az embereknek, akik itt élnek. Nekik tetszik, ez az ő otthonuk.

Több fokot megtettek a henger ívének mentén. Egy felhő, amelyet napnyugtakor odafent láttak, amint narancssárga sálként öleli körül az alatta lévő földet, elébük került a hengerben, és most diffúz ködd el árasztotta el őket. A dolgok elveszítették az árnyékukat a párás félhomályban, és a fenti terep láthatatlanná vált, az a kevés fénypont a túloldalon olyan lett, mint a homályos csillagok. Az egész immár más világnak tűnt, inkább külsőnek, mint belsőnek.

Wahram elmesélte, hogy feliratkozott mosogatógép-kezelőnek a szaturnuszi étteremben, úgyhogy visszamentek a Plum Lake-i Szaturnuszházba, és ott ettek. Swan nem iratkozott fel semmilyen munkára; azt mondta, nagyon ritkán szokott ilyet tenni. Miközben ott ültek, elcsendesedett és szórakozottá vált, kinézett az ablakon, majd körbejáratta a tekintetét a helyiségen, mindig mozogva egy kicsit, a lábával dobolva, az ujjait dörzsölve. Enni kezdtek, és ekkor teljesen elcsendesedett. Kétség sem fért hozzá, hogy Alex miatt szomorkodik. Wahram, akibe szintén gyakran beléhasított a veszteség gondolata, nem tudott mást tenni, mint hogy szótlanul együtt érez; de utána Swan oldalra billentette a fejét, és azt mondta: – Ne beszélj hozzám, nem akarlak hallani.

– Hogy mi? – kérdezte Wahram.

– Elnézést – felelte a lány. – A kvabusomhoz beszéltem.

– Át tudja úgy kapcsolni, hogy hangosan beszéljen?

– Hát persze – felelte Swan. – Pauline, beszélhetsz hangosan.

Megszólalt egy hang Swan fejének jobb oldalán, és azt mondta: – Pauline vagyok, Swan hűséges kvantumszámítógépe. – A hangja pont olyan volt, mint Swané, azt leszámítva, hogy kis hangszórókból hangzott fel a lány bőre alól, egy kicsit fojtottan.

Swan elfintorodott, majd kanalazni kezdte a levest a szájába.

Wahram elképedt, és inkább az evésre koncentrált. Ekkor Swan felcsattant: – Hát akkor beszélj hozzá te!

A feje oldalából szóló hang azt mondta: – Úgy értesültem, a Jupiter-rendszerbe tartanak.

– Igen – felelte Wahram óvatosan. Ha Swan az imént arra utasította a kvabusát, hogy helyette beszélgessen vele, az nem jó jel. De nem volt biztos abban, hogy miről van szó.

– Maga milyen mesterséges intelligencia? – kérdezte.

– Egy kvantumszámítógép vagyok, a Ceres 2196a modell.

– Értem.

– Az egyik legelső és leggyengébb kvabus – jegyezte meg Swan. – Egy gyengus.

Wahram ezen elgondolkozott. A „mennyire vagy okos?" kérdést feltenni valószínűleg soha nem túl udvarias dolog. Egyébként is, az ilyesmit senki nem tudja pontosan megállapítani. – Miről szeretsz gondolkozni? – kérdezte helyette.

Pauline azt válaszolta: – Informatív beszélgetésre terveztek, de általában nem mennék át a Turing-teszten. Nem akar sakkozni?

Wahram felnevetett. – Nem.

Swan az ablakon bámult kifelé. Wahram őt nézte, majd ismét a vacsorájára kezdett összpontosítani. Rengeteg rizs kellett ahhoz, hogy elnyomja a tüzes csilit.

Swan keserűen motyogott magában. – Ragaszkodsz ahhoz, hogy beleüsd az orrodat, ragaszkodsz ahhoz, hogy beszélj, ragaszkodsz ahhoz, hogy úgy tegyél, mintha minden rendben lenne.

A kvabus hangja azt felelte: – Az anafora az egyik leggyengébb retorikai eszköz, igazából nem több redundanciánál.

– Te panaszkodsz nekem a redundanciára? Hányszor ismételted el nekem ezt a mondatot, tízmilliárdszor?

– Nem volt annyi.

Csend. Láthatóan mindketten megelégelték a beszédet.

– Maga tanult retorikát? – kérdezte Wahram.

A kvabus hangja azt felelte: – Igen, az egy hasznos analitikai eszköz.

– Kérem, mondjon egy példát.

– Ha az ember egy listában sorolja fel az exergáziumot, a szünatróizmust és az inkrementumot, akkor számomra úgy tűnik, hogy ezzel példát is mutat mindhárom eszközre ugyanabban a mondatban.

Swan felhorkantott. – Hogyhogy, Szókratész?

– Az „exergázium" azt jelenti, hogy „különböző megfogalmazások használata ugyanannak a gondolatnak a kifejezésére", a „szünatróizmus" azt, hogy „ismételgetés", az „inkrementum" pedig az „érvek felsorakoztatása egy állítás mellett". Úgyhogy ezeknek a felsorolása mindhármat jelenti, nem?

– És milyen állítás mellett szeretnél érveket felhalmozni? – kérdezte Swan.

– Amellett, hogy túlságosan jóhiszemű voltam, amikor úgy gondoltam, hogy több különböző eszközt használsz, pedig igazából csak egy módszered van, mivel ezek között nincs különbség.

– Haha – felelte Swan szarkasztikusan.

De Wahram alig tudta visszafojtani a nevetését.

A kvabus folytatta: – Azzal is lehetne érvelni, hogy a klasszikus retorikai rendszer egy hamis taxonómia, egyfajta fetisizmus…

– Elég!

A csend egyre hosszabbra nyúlt.

– Megyek, segítek a konyhában – mondta Wahram, és felállt.

Swan kicsivel később követte, és kiürítette az ablak melletti mosogatógépeket, miközben kinézett a ködbe. Volt ott egy üveg bor, úgyhogy

töltött magának egy pohárral. A konyhai munka nedves csörgését mindig is egyfajta zenének hallotta.

– Mondjon valamit! – adta ki egyszer csak az utasítást.

– A párducokon gondolkozom – felelte Wahram döbbenten, abban reménykedve, hogy a lány hozzá beszélt, bár senki más nem volt a konyhában. – Jól látta őket?

Semmi válasz. Kimentek, és letörölgették az asztalokat, ami beletelt egy kis időbe. Swan magában motyogott; úgy tűnt, mintha ismét a kvabusával vitatkozna. Egyszer beleütközött Wahramba, és azt mondta: – Gyerünk, mozogjon! Miért ilyen lassú?

– Maga miért ilyen gyors?

Persze ez a fajta ideges sebesség jellemző a kvabusfejűekre; de az ilyesmit nem illik kimondani, és egyébként is, a lány rosszabbnak tűnt a többinél. És lehet, hogy még mindig lefoglalja az energiáit a gyász, ezért megérdemli, hogy elnéző legyen vele. Most nem válaszolt neki, hanem egyszerűen csak letépte magáról a köténytt, és kisétált a ködbe. Wahram az ajtóhoz ballagott, hogy utánanézzen; a lány hirtelen a tér közepén lévő tábortűz felé kanyarodott, amely körül emberek táncoltak.

Amikor nem maradt belőle több egy sziluettnél a tűz fénye előtt, Wahram látta, hogy beleveti magát a táncba.

A szokások a legelső aktusnál alakulnak ki. Utána hajlam jelentkezik az ismétlésre, mert a szóban forgó mintázatok védekezések, védőbástyák az idő és a csüggedés ellen.

Wahram annyiszor végigcsinálta már ezt, hogy nagyon is tisztában volt a dologgal, úgyhogy odafigyelt arra, hogy mit csinál utazás közben, hogy észrevegye a legelső előfordulását azoknak az ismétléseknek, amelyek meghatározzák annak az adott pillanatnak a mintázatát az életében. Olyan gyakran előfordul, hogy az az első alkalom, amikor valaki megtesz valamit, ami esetleges, véletlenszerű és nem is feltétlenül ideális, viszont erre alapozza a későbbi szokásait. Némi kutatómunkát kell végezni, más

szóval próbára kell tenni különböző lehetőségeket. Valójában ez az interregnum, a csupasz pillanat a szokások következő kibontakozása előtt, az az időpont, amikor az ember véletlenszerűen tesz dolgokat. A bőr nélküli idő, a nyers adat, a világban levés.

Ezek túlságosan is gyakran fordultak elő Wahramnak. A legtöbb naprendszer körüli szállítást biztosító terrárium rendkívül gyors, de az utak még így is gyakran hetekig tartanak. Ez egyszerűen túl sok idő ahhoz, hogy az ember céltalanul bolyongjon; aki ezt teszi, az könnyen belecsúszhat egyfajta letargiába vagy másféle mentális hibernációba. A Szaturnusz körüli településeken ez a fajta dolog néha egész tudomány- és művészeti ágakká fajul. De Wahram számára minden ilyen hebefrénia ártalmas volt, mint arra nagyon gyorsan ráébresztette a keserű tapasztalat. A múltjában túl sokszor kezdte mardosni az értelmetlenség a dolgok peremét. Neki rendre volt szüksége, és egy tervre; szokásokra. A kibontakozás pillanatainak csupaszságában az élmény intenzitásába vegyült egy árnyalatnyi rettegés – az attól való rettegés, hogy semmilyen új értelem nem fog megjelenni, ami az immár elveszett régiek helyébe léphet.

Persze nem létezik olyasmi, mint bárminek a valódi megismétlése; ez már a preszókratikusok óta egyértelmű, Hérakleitosz kétszer ugyanabba a folyóba való beleléphetetlensége óta, és így tovább. Úgyhogy a szokások nem igazi ismétlések, csak pszeudoiterációk. Más szóval, lehet, hogy a nap mintázata ugyanolyan, de a mintázatot megtöltő egyedi események mindig különbözőek egy kicsit. Így jelen van a mintázat és a meglepetés is, és ez a Wahram számára ideális állapot; az élet pszeudoiterációban. Ugyanakkor ahhoz, hogy az ember élete egy jó pszeudoiterációban, egy érdekesben teljen, a mintázat létrehozásához szükség van egy kis művészi tevékenységre. Bármilyen rövid is legyen az út, bármilyen unalmas a terrárium vagy a benne élő emberek, fontos létrehozni egy mintázatot és egy tervet, és minden erejével és képzelőerejével végre is kell hajtani. Végső soron a hajón töltött élet is élet. Minden napot le kell szakítani.

Úgyhogy másnap reggel reggeli után elhagyta a Szaturnuszházat, és visszasétált a parkba, majd a kioszknál csatlakozott egy csoporthoz, ame-

lyik egy kis elefántcsordát készült megkeresni. Kis idő múlva Swan is beállt közéjük a park egyik távolabbi részéből érkezve, egy kicsit kipirultan, mintha szaladt volna. A csoportnál volt egy eszköz, amelyik az emberi hallás szintjére emelte az elefántok szubszonikus hangját, és Swan úgy húzta össze a szemöldökét, amikor meghallotta a beszédüket vagy éneküket, mintha értene a nyelvükön. Amikor az elefántok elnémultak, megkérte a csoportot vezető zoológust, hogy magyarázza el, miért tartott olyan sokáig a naplemente előző este. Wahram gyorsan megtudta, hogy ennek a biomnak, egyenlítői lévén, nagyon rövid naplementére lenne szüksége, mivel a Földön az egyenlítői nap évszaktól függetlenül szinte derékszögben ereszkedik a látóhatárra. A zoológus, aki meglepődött, hogy Swannak feltűnt a dolog, meglehetősen defenzíven elmagyarázta, hogy éppen egy kísérletet végeznek, amelynek keretében a huszonharmadik szélességi fok ekvivalensére helyezik át a terráriumot, mert ezen a szélességi körön a Földön hatalmas területek vannak, amelyek immár ugyanolyan melegek, mint az egyenlítő volt a Föld felmelegedése előtt. Az erdők füves pusztává változtak, és hatalmas mértéket öltött az elsivatagosodás, úgyhogy a támogatott migrációs mozgalom az ehhez hasonló trópusi félszáraz populációk átlokalizálását fontolgatja azokra a részekre. Ennek megfelelően előzetes adatok megszerzésének reményében állították át a Wegener naphuzalértékeit.

Swan egyáltalán nem tűnt elégedettnek ezzel a magyarázattal, és hamarosan ismét egyedül távozott, ügyet sem vetve a zoológus csalódottságára és a többi vendég némelyikének helytelenítésére. Wahram később, este látta még a saját éttermében; valószínűleg a lány is gyakorolta a pszeudoiteráció valamilyen formáját, mivel ő is sokat utazott, és ez természetes emberi késztetés. Wahram a mellette lévő asztalnál étkezett, majd elment mosogatni, és bár udvariasan odabiccentett Swannak, a lány nem szólalt meg. Amikor végzett a konyhában, és visszament egy italért, Swan már eltűnt. Odalent, az utcán megint égett a tábortűz, ropták a táncolók.

Szóval a második nap is tartalmazott új elemeket; de a következő napon a Wegener a Vénusz közelében készült elhaladni, gravitációs erőkarként

használva a bolygót, hogy az közelebb lendítse a Jupiterhez. Wahram vonattal az orr közelébe utazott, majd a kapaszkodók segítségével behúzta magát az aszteroida elején kidudorodó megfigyelőterem szinte nullgravitációs folyosóján. A teremből stabilan látszott a csillagok felettük húzódó hemiszférája – és ott duzzadt előttük a Vénusz is. Wahram, aki otthon ideje meglehetősen nagy részét töltötte ilyen mikro-g-ben, boldogan egyensúlyozott fél kezével egy szíjba kapaszkodva, lelkesen bámulva, ahogy a második bolygó elhalad alattuk. Swan éppen akkor jött be, amikor a legközelebb értek, szokás szerint rohanva, nehogy elkéssen.

A Vénusz atmoszférájának már annyira lecsökkent a sűrűsége az eredetihez képest, hogy áttetszővé vált, és bár az egész bolygó a napvédőjének az árnyékában volt, tehát folyamatos éjszaka honolt rajta, az ember ki tudta venni a homályos, fehér jégtengereket és a két részben szabaddá robbantott és kapart kontinens fekete szikláit. A Földről és a Marsról ismerős felhőmintázatok gomolyogtak a havas síkságok és a szárazjégóceánok felett, olyan só-és-bors képet mutatva, amelyet még a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehetett értelmezni. A megfigyelőterem visszhangzott az izgatott és döbbent nézők hangjától. A feketét mint magasat és a fehéret mint mélyet nem igazán képes felfogni az emberi szem, és ez egyébként sem volt olyan egyszerű. Még amikor a legközelebb értek hozzá, akkor is csak pöttyök káoszának tűnt. Bekanyarodtak felé, utána pedig a Wegener elsuhant közvetlenül az atmoszféra felett, maximalizálva a gravitáció adta lendületet. Alattuk elhaladt egy fénypontokból álló csoport, amelyre valaki azt mondta, hogy az a Port Elizabeth. A közelében egy Billie Holiday nevű város volt, ahol Wahram dolgozott egyszer egy hatalmas waldóban: habosított kövekkel borította az alföldek szárazjegét. Most hasonló munkát végeztek a Titánon. A Vénusz és a Titán a két legjobb jelölt arra, hogy teljesen terraformált világként csatlakozzon a Marshoz – ahogyan páran mondják, ingujjvilágként, szabad légkörrel, amelyet az emberek be tudnak lélegezni. A Mars példája bizonyította, hogy ez lehetséges: egy független, új világ, amelyet már nem nyomasztanak régi problémái.

Swan egymagában táncolt. – Vissza akarok menni – kántált csak úgy magában, senkinek, vagy talán a kvabusának. – Érezni akarom, ahogy a mérgező szél belecsap a mérgező tengerbe.

A vénusziak még a lendülés előtt elhagyták az aszteroidát, úgyhogy a Wegener emberi szempontból már nem volt olyan érdekes. Semmi tábortűz, semmi éjszakai tánc. Wahram a legtöbb napját a parkban töltötte; az vált ennek a konkrét pszeudoiterációnak a szívévé. Megpróbálták leltározni a madarakat és az emlősöket. Gyakran észrevették Swant odakint, amint magában kocogott. Egyértelműen odakint aludt, és a konyhában meg is jegyezték, hogy ha csak teheti, soha nem alszik fedél alatt, bár bizonyos értelemben természetesen az egész terrárium zárt térben volt. A parkban Wahram annak jeleit is látta, hogy a lány próbál maga gondoskodni saját ennivalójáról. Egyszer találtak egy nyulat, amelyet a parkban végigkanyargó patak mellett felállított kis csapdával ejtettek el. Az ilyesmi illegálisnak számított, és ami még fontosabb, olyasminek, amit nem csinál az ember. Párszor kis tüzek hamvait is látták, apró csontmaradványokkal, amelyek nem égtek el teljesen. Egy nyúl vagy egy őz, amelyet a parázsló tűz felett sütöttek meg… Az embernek ugyancsak nyitva kell tartania a szemét, hogy kiszagolták-e a hiénák, ha ilyesmibe vág. Az a kiváló dél-indiai konyha az étteremben csak jobb ennél.

Majd egyik reggel rábukkantak Swanra, aki még mindig kicsiny tüze felett görnyedt zsíros arccal, kezén vércsíkokkal, lába között egy kis kupac bundával. Vademberi pillantással nézett fel rájuk, nagyon hasonlóval ahhoz, amelyet egy ugyanilyen helyzetben meglepett hiénától kaptak volna, és hosszú ideig senki nem tudta, mit mondjon. A vadorzás soha nem volt népszerű tevékenység a hatóságok szemében. Wahram ezt látta, amikor egy futó pillantást vetett a zoológusra, bár Swant nem akasztották volna fel érte: és valóban, az alapítói státusza miatt a helyiek, akik legfeljebb feleolyan idősek voltak, mint ő, csak egyik lábukról a másikról állva próbáltak kiutat találni a helyzetből.

– Azt hiszem, erre szoktak gondolni a „tettenérés" kifejezés használatakor – jegyezte meg Wahram a legjoviálisabb hangján. – De ha szabad

kérnem, én szeretném megnézni azokat az elefántokat, amíg van rá esélyem, és ők éppen távolodnak innen. Biztos vagyok abban, hogy a helyzet hamarosan normalizálódik. – Ezzel olyan érdeklődően elsétált, hogy az a túravezetőit is magával vonzotta.

Jobb, ha a másik irányban fedezik fel a parkot. Vagy levadászhatná a kis párduccsaládot. Egyszer meglátta Swant, amint éppen ezzel próbálkozik, de nem ment oda hozzá. Ekkorra már egyértelmű volt, hogy a lány egyedül szeretne maradni. A városban, ha be is tért az étterembe, egyedül evett. Wahramot ez egy kis csalódással töltötte el.

A pszeudoiterációban az ember úgy végzi el a napi szertartásokat, hogy egyszerre örül az ismerős dolgoknak, és borzong a véletlenektől. A hajnali séta fontos volt. A naphuzal napos része árnyékokat vetett a hengerre, és odafent madárrajok repültek egyik tótól a másikig. A vándormadarak úgy tesznek, mintha vándorolnának, ezt mesélték neki; hajnalban felszállnak, és a nap nagy részében repülnek, majd visszatérnek oda, ahonnan elindultak. Lehet, hogy az ő mozgása is erre hasonlít.

Amikor a Wegener elhaladt a híres Aszteroida-Programhiba mellett, előrement a megfigyelőterembe. Itt az egyik exkavátor elvétette az egyik utasítását – egy MI-hiba, amelyet egyesek feltételezései szerint talán egy kozmikus sugárral való balszerencsés ütközés okozott –, úgyhogy miután végzett a nagy vas-nikkel aszteroidájának kifúrásával, és kibélelte a belső teret acéllal, a gépezet végtelen ciklusba keveredett, és elkezdte az aszteroida szikláját felemészteni az első üreg csövén keresztül; majd minden alkalommal, amikor kitört az aszteroida felszínére, megfordult, és visszament, még több alagutat hagyva maga után. Pár év alatt egyértelművé vált, hogy ez a folyamat magától soha nem fog véget érni, mivel az egész, jelentősen lecsökkent méretű aszteroida kezdett úgy kinézni, mint egy csomóba kötött, fonott acélkötél. Egyesek azt tanácsolták, hogy hagyják folytatódni a folyamatot, hogy kiderüljön, mi történik utána, de biztos lehetett valaki, aki nem értett ezzel egyet, mivel egy intenzív elektromágneses robbanás darabokra törte az MI-t, és egy kanyarodás közepén mozdulatlanná tette a gépet, úgyhogy az exkavátor most úgy

lógott ki az egyik oldalon, mint egy kígyófej. És ezen a ponton igazából az egész aszteroida egyfajta medúzafővé vált, amelyet néhányan gyönyörűnek tartottak, mások rémisztőnek, az MI ostobasága vagy az emberi erőfeszítés hiábavalósága bizonyítékának.

A Wegener most olyan gyorsan suhant el mellette, hogy a megfigyelőteremben lévő emberek pislogni sem pisloghattak, ha nem akartak lemaradni róla; egyetlen lélegzetvétel alatt pontméretűről akkorává nőtt, mint egy kosárlabda. Döbbent sóhajok, majd éljenzések hangzottak fel. Wahram szerint tényleg nagyon lenyűgöző műremek lett az egészből, annyi ív dudorodott rajta, mintha vonaglott volna, mint egy farkát kergető kígyó vagy – ahogy az akkor, amikor a konyhában mesélt róla, felmerült benne – mint a Klein-palackok összefonódott zűrzavara.

Másnap egy másik híres hiba mellett suhantak el, és többen előresétáltak megnézni, ahogy a Programhibát, amit Wahram lehangolónak talált. Ez a terrárium, az Yggdrasil, katasztrofális törést szenvedett el; egy észrevehetetlen jéghasadék szétnyílt, inkább robbanással, mint szivárgással. Csak pár lakó élte túl a történteket, talán olyan háromezerből ötven. Ez bárkivel megtörténhet, aki nem a Földön vagy a Marson él. Wahram nem nézte meg.

Listák (2)

Meztelenül feküdni egy jégtömbön hőlámpa alatt

Öt órát tölteni egy olyan űrruhában, amelyben csak négyórányi levegő van

Körbefutni a Merkúrt az egyenlítő mentén

A mellkasába vágni egy naprendszerdiagramot egy lézerkéssel

Lassan lezuhanni (egész nap) a Nagylépcsőn, mint a Duchampon

Felszállni egy taxiban a Terminátortól a napkorona fényébe, katapultálni, majd pusztán az űrruha meghajtóinak segítségével lezuhanni

Beülni egy székbe, és a vele szemben leülő emberek szemébe bámulni egy éven át

Tűzön táncolni egy tűzálló, átlátszó öltözékben

Bowlinggolyókat legurítani a Nagylépcsőn a Hajnali Fal tetejéről egész napon át (Pacsinkó-nap)

Egy hetet tölteni egy féregdobozban

Fejjel lefelé lógni keresztre feszített pozícióban a nap fényében, amikor a Hajnali Fal kapuját megnyitják

Egy hétig ülni egy kupac hagymában, egyiket a másik után hámozva meg

Elhagyni a menedéket egy levegővel feltöltött, de fűtetlen űrruhában, hogy kiderüljön, meddig bírja (tizennégy percig)

Elhagyni a menedéket egy levegővel feltöltött, de fűtetlen űrruhában, hogy kiderüljön, meddig képes odakint sétálni részleges napfényben és annak sugárzó hőjében (hatvan percig)

Elhagyni a menedéket egy fűtött, de csak egysisaknyi levegőt tartalmazó űrruhában, hogy kiderüljön, meddig tud odakint maradni (nyolc percig)